

Začel se je XXI. mesec kulture

Tudi letos se je na nedeljo, ki je najbližja rojstnemu dnevju pesnika Dragotina Ketteja, velikana slovenske moderne, začel tradicionalni mesec kulture v občini Ilirska Bistrica. Prem je bil 18. januarja v znamenju literature, glasbe, gledališča in papirnatih rož, poleg Zveze kulturnih društev in Literarnega društva Ilirska Bistrica pa so letos v dogajanje na gradu in v pesnikovi rojstni hiši prvič posegli tudi prebivalci Prema. Še enkrat se je pokazalo, da je kultura kljub spremembam in oviram zelo živa in da premore dovolj ustvarjalnosti, s katero brez težav prestopa lokalne in jezikovne meje ter opozarja na dediščino tukajšnjega prostora. Mesec kulture se je torej začel, »končal« se bo šele sredi poletja. Letos tudi z upanjem, da bo tišino pasjih dni, ko ni kulturnih prireditev, prevpila dejavnost obujenega ilirskobistriškega in na novo ustanovljenega premskega turističnega društva. Več na strani 7.

Osebnost leta je Vojko Čeligoj

Izbiranje osebnosti leta je postalo tradicija. Zadnjih nekaj let imamo tudi Bistričani možnost, da povemo, kdo iz naše občine si najbolj zasluži ta naziv. Osebnost leta na Bistriškem po izboru poslušalcev Radia 94 je Vojko Čeligoj.

Dolga leta je mladim generacijam podajal znanje iz fizike in tehničnega pouka. Lani se je upokojil, a je ostal dejaven na najrazličnejših področjih ilirskobistriškega kulturnega in družbenega življenja. Med drugim je predsednik Primorskega numizmatičnega društva, ki je pred kratkim praznovalo 25-letnico obstoja. Je dejaven član Društva za krajevno zgodovino in kulturo, ki nam vedno znova kaže vse bogastvo naše dediščine. Ukvarja se s fotografijo (svoj čas je bil tudi mentor mladih fotografov) in mnogo nas je, ki smo imeli priložnost občudovati njegove fotografije v domačih glasilih.

Vojko Čeligoj je tudi aktiven planec; bil je predsednik Planinskega dru-

štva Snežnik Ilirska Bistrica in je eden od organizatorjev tradicionalnih vzponov na goro, ki vsako leto privabi množico obiskovalcev. Če ga kdo obišče na domu, mu z veseljem pokaže impresivno zbirko kamnov s številnih vrhov sveta. Ukvarja se še s filatelijo, zbira star denar in razglednice. Zelo je aktiven tudi na publicističnem področju. Pisal je za Krajana, piše za Snežnik, Naš borjač in Bistriške zapise, je eden od urednikov Ilirskih tem. Piše zlasti o zgodovini in planinstvu, a to še zdaleč nista edini področji, kjer se njegovo pero počuti domače. V stiku je z ogromno ljudmi, tako osebnost, kot s pomočjo dopisovanja.

Vojko Čeligoj je človek, ki je vedno aktiven, poln elana, gibanja in energije, a skromen in zadržan, saj nerad sili pod reflektorje medijske slave. Z njim se je prijetno pogovarjati zato, ker je človeško topel in poln najrazličnejšega znanja.

Dva od treh sta Bistričana

Akcije izbiranja osebnosti leta na različnih področjih so tudi v Sloveniji vse bolj priljubljene. Sklepno dejanje ene izmed novih se je zgodilo v ponedeljek, 26. januarja, v Kobjeglavi, kjer so tri medobčinske gospodarske zbornice po zamisli Radia Koper Capodistria oziroma sodelavcev njegove oddaje »Poslovne informacije Primorske« podilele plakete Radošu Gregorčiču, Marjanu Mateti in Alešu Nemu, trem najuspešnejšim gospodarstvenikom Primorske v preteklem letu.

Izbor naj bi postal tradicionalen, pri njem pa bodo sodelovale vse tri medobčinske gospodarske zbornice (Postojna, Koper in Nova Gorica), ki so letos za najuspešnejše gospodarstvenike na Primorskem izbrale tri direktorje oziroma predsednike uprav delniških družb. Plakete za leto 1997 so prejeli: Radoš Gregorčič (Plama-pur Podgrad), Marjan Mateta (Mitol Sežana) in Aleš Nemeč (Iskra Avtoelektrika iz Sempetra pri Gorici).

Ob tej priložnosti je v Mipovi pršutarni potekala tudi okrogla miza na temo sodelovanja gospodarstva z množičnimi občili, na kateri je predsednik Gospodarske zbornice Slovenije Joško Čuk opozoril na pomembno nalogo, ki jo slednji lahko odigrajo. Če so pravočasno in kvalitetno obveščeni seveda. Radoš Gregorčič in Marjan Mateta, ki je bil pred časom tudi direktor Lesonita, sta Bistričana. Več na 2. strani.

V Podgradu še niso vrgli puške v koruzo

Vlada Republike Slovenije je 15. januarja sprejela mnenje o predlogih za ustanovitev novih občin in jih na seznam uvrstila dvajset. V 11. številki Poročevalca Državnega zbora Republike Slovenije (28. januar 1998) je navedeno, da je republiška vlada preučila tudi vse druge predloge za ustanovitev novih občin, med katerimi je bil tudi Podgrad, in ugotovila, da ne izpolnjujejo z Zakonom o postopku za ustanovitev občin ter za določitev njihovih območij določenih pogojev. O tem, kje bodo stekli nadaljnji postopki za ustanovitev novih občin, bo odločal državni zbor na aprilski seji, do takrat pa namerava svet Krajevne skupnosti Podgrad s svojim predlogom za ustanovitev samostojne občine s sedežem v Podgradu seznaniti politične stranke oziroma njihove poslanske skupine.

Večina prebivalcev Krajevne skupnosti Podgrad se je »za« občino Podgrad izrekla na referendumu pred štirimi leti, vendar državni zbor že takrat ni upošteval ne volje ljudi ne številnih zgodovinskih, geografskih in gospodarskih razlogov tega območja, tako da je ostalo v občini Ilirska Bistrica. Kljub temu so želje po občini Podgrad, ki razen števila prebivalcev izpolnjuje vse druge zahteve (preskrba, osnovna šola, zdravstvena postaja itd.), ostale in se okrepile z izvolitvijo novega vodstva krajevne skupnosti, ki je lani državnemu zboru posredovalo novo pobudo. Po avgustovskih pogovorih s predstavniki ministrstva in vladne službe za lokalno samoupravo se je izkazalo, da se mora o pobudi najprej izreči ilirskobistriški občinski svet. Svetniki so pobudo na izredni seji 27. oktobra zavrnili, KS Podgrad pa je izkoristila zakonsko možnost in državnemu zboru oziroma njegovi komisiji za lokalno samoupravo na začetku novembra poslala nov predlog za ustanovitev občine Podgrad.

Drago Jagodnik, predsednik sveta KS Podgrad in občinski svetnik, ne more razumeti, zakaj je vlada na seznam predlaganih novih občin uvrstila več kot polovico takih, ki ne izpolnjujejo zakonskega določila, da mora imeti občina vsaj 5.000 prebivalcev (Solčava 584, Jezersko 659, Bloke 1611...), nekatere od teh pa imajo manj ozemlja kot zaokroženo geografsko območje KS Podgrad, Hrušica in Starod (61,8 km²), na katerem v desetih vaseh živi 1.400 prebivalcev.

V KS Podgrad, je dejal Drago Jagodnik, bi želeli izvedeti, zakaj občine Podgrad ni na vladnem seznamu, zato je 21. januarja zaprosil Milana Železnikarja, sekretarja vladne službe za lokalno samoupravo, da ga seznanji s kriteriji, ki so po njegovem zaradi navedenih primerjav sporni, a odgovora kljub obljubi in ponovni prošnji nekaj dni pozneje ni dobil. Podgrajcem do aprila ostaja možnost, da poskušajo kaj storiti še v državnem zboru, zato so se že dogovorili za sestanek s predstavniki poslanskih skupin nekaterih strank.

Vojko Čeligoj (skrajno desno), Silva Bajc, odgovorna urednica Radia 94, in Valentin Schein, osebnost leta 1997 na Cerknškem

INTERVJU

Organizirana improvizacija

STRAN 3

POGLEDI

Demokracija po bistriško

STRAN 4

KOMENTAR

Droge - je vojna izgubljena?

STRAN 5

ŠPORT

Ko se zberejo nogometišice

STRAN 9

GLASBA

Kje so orale kitare

STRAN 12

Radoš Gregorčič, najuspešnejši primorski gospodarstvenik

Tudi na Ilirskobistriškem imamo »zgodbo o uspehu«. Gre za delniško družbo Plama-pur iz Podgrada, ki je našla prave odgovore na zaostreno konkurenco, s katero se spopada na svetovnem in domačem trgu. Podjetje se je uveljavilo kot uspešen izvoznik v Avstralijo, Rusijo in zahodnoevropske države. To je rezultat odlične zaposlenih, saj si prizadevajo za vedno višjo kakovost, ki so jo dosegli s stalnimi naložbami. V zadnjih letih so v podjetju izpeljali dve fazi modernizacije proizvodnje blokov, uvedli so nove vrste pen, modernizirali razrez in med prvimi v Evropi vpeljali nov način penjenja po Novaflex postopku. V posodobitev podjetja so vložili več kot milijardo tolarjev. Plama-pur je edino podjetje v ilirskobistriški občini, ki se od septembra lani ponaša s certifikatom ISO 9001.

Velike zasluge za vse te dosežke ima brez dvoma tudi predsednik upravnega odbora delniške družbe Plama-pur Radoš Gregorčič, zato ni nič čudnega, da je bil prav on izbran za najuspešnejšega primorskega gospodarstvenika, skupaj s kolegom iz Iskre Avtoelektrike in Mitola. Radoš Gregorčič je v Plami zaposlen že več kot dvajset let in je bil ves čas aktiven na poliuretanskem področju. Začel je kot referent prodaje, leta 1980 pa je prevzel vodenje takratnega TOZD-a Poliuretani. Direktor družbe Plama-pur je od leta 1992.

Stalno investiranje v posodabljanje podjetja, skrb za kakovost, izvozna naravnost in poudarjanje vloge človeka v proizvodnem procesu so glavni aduti direktorja delniške družbe Plama-pur.

la osnovna pogoja za preživetje in kasnejši razvoj. Njegova strategija se je pokazala kot uspešna, saj sta donos na kapital in dodana vrednost na zaposlenega v podjetju Plama-pur nad državnim povprečjem in se iz leta v leto povečujeta.

Radoš Gregorčič je v krajšem pogovoru za naš časopis povedal, da družba Plama-pur od leta 1992 dosega visoke stopnje rasti, rekordno vrednost pa so dosegli lani. Letos načrtujejo za petino višjo realizacijo, tako količinsko, kot vrednostno. Do konca tisočletja načrtujejo veliko investicij, samo v letošnjem letu naj bi investirali 10% sredstev od celotnega prometa. Plama-pur je eno redkih podjetij, ki veliko stavi na kakovost, zato njegov direktor še posebej in nenehno poudarja vlogo

ter pomen človeka v procesu proizvodnje, saj se vse začne in konča pri ljudeh; nobena tehnologija ali razvojna strategija ne more pomagati, če ni podprta s sposobnimi, izobraženimi in motiviranimi delavci.

Radoš Gregorčič priznanje za najuspešnejšega gospodarstvenika Primorske razume predvsem kot priznanje podjetju, ki ga vodi, saj je vanj vtakano tudi delo njegovih sodelavcev.

Se bomo res kmalu vozili po boljših cestah?

V četrtek, 29. januarja, je Vladimir Čeligoj, poslanec v Državnem zboru Republike Slovenije in član Občinskega sveta občine Ilirska Bistrica, pripravil sestanek z Žaretom Pregljem, državnim sekretarjem ministrstva za promet in zveze, ki sta se ga udeležila tudi župan Stanislav Prosen in Franc Keš, načelnik oddelka za lokalno gospodarsko infrastrukturo. Tema sestanka je bila obnova in modernizacija cest v občini Ilirska Bistrica.

Ilirskobistriška delegacija je državnega sekretarja, ki stanje na magistralnih in regionalnih cestah v naši občini pozna, saj je bil predsednik parlamentarnega odbora za infrastrukturo in okolje, še enkrat seznanila z največjimi problemi, ki bi jih bilo treba čimprej odpraviti. Občina Ilirska Bistrica potrebuje: prenovitev dveh povsem dotrajanih in nevarnih delov regionalne ceste Podgrad-Pivka, in sicer na odseku med Podgradom in Il. Bistrico (od Zalčja proti Harijam) ter odseku skozi naselje Knežak; asfalt na cesti Zabiče-Novokračine, kjer je v skladu s podpisanim meddržavnim sporazumom med Slovenijo in Hrvaško predviden maloobmejni prehod, ki bi poleti močno razbremenil gnečo na cesti od Il. Bistrice do Jelšan; popravilo in asfaltiranje tako imenovane »turiščne ceste« med Il. Bistrico in Pudobom v Loški dolini, ki bi preko Sviščakov povežala dve turistično zanimivi področji; obnovo magistralne ceste M-10 od železniškega nadvoza pri Topolcu do križišča pri »Matetu«.

gubilo življenje že pet oseb, v zadnjem času pa zaradi neustreznega železniškega nadvoza na drugi strani vasi čezenj trikrat na dan vozi tudi šolski avtobus. Prav nepreglednost in neustreznost železniškega prehoda zahteva takojšnje ukrepanje, zato lahko po četrtkovem dogovoru pričakujemo, da bo dobil avtomatske zapornice še v letošnjem letu.

Nadaljevanje

v sredo

Na 36. seji ilirskobistriškega občinskega sveta (četrtek, 29. januarja) so svetnice in svetniki predlagani dnevni red razširili z dvema točkama (informacija o neplačevanju komunalnih storitev delniške družbe Lesonit v stečaju, informacija o neplačevanju komunalnih storitev vseh ostalih porabnikov) in začeli, a ne dokončali obravnavo problematike otroškega varstva ter izrekli nekaj pripomb na predloženi osnutek novega občinskega odloka o javnem redu in miru.

Ko bi se morala začeti obravnavati neplačevanja komunalnih storitev, sta bila Stanislav Prosen in Franc Keš še na poti iz Ljubljane, zato sta bili obe točki preloženi. Občinski svet ju bo obravnaval na prvem nadaljevanju 36. seje (sreda, 4. februarja), ko bo dokončal tudi prekinjeno razpravo o problematiki otroškega varstva, se odločil, ali bo občina brezplačno najela kulturni del Doma na Vidmu ali ne, poleg tega pa bo obravnaval še predlog sklepa o prijavi na republiške razpise, prenos investicij oziroma investicijskega vzdrževanja na porabnike proračuna ter osnutek rebalansa proračuna občine Ilirska Bistrica za leto 1997.

Pogovor se je po besedah Vladimira Čeligoja »zaključil obetajoče«, saj je ministrstvo za promet in zveze, ki ga je delegacija ponovno opozorila tudi na to, da občinsko središče potrebuje obvoznico, za katero naj bi se v prihodnjem letu izdelal idejni projekt, podprlo bistriška prizadevanja po razrešitvi cestne problematike. Vladimir Čeligoj bo kot poslanec državnega zbora v kratkem vložil najmanj tri dopolnila na državni proračun za leto 1998 (rekonstrukcija ceste pri Zalčju, asfaltiranje ceste Zabiče-Novokračine, postavitve prometne signalizacije pri »Matetu« in pri gostilni Spetič, mogoče pa še katero).

Ilirskobistriška delegacija je ministrstvo za promet in zveze opozorila tudi na samo z Andrejevim križem zavarovan železniški prehod pri Mali Bukovici, na katerem je iz-

Banka Koper

Poslovna enota Ilirska Bistrica

Več časa – več izbire

Banka Koper d.d. ponuja danes svojim varčevalcem nad 80 različnih produktov, ki so jih, nekateri v večjem, drugi v manjšem številu, tudi poslužujejo. V zadnjem času se je močno razširilo brezgotovinsko poslovanje, ki je postalo del vsakodnevnega življenja. Na tem področju lahko banka danes ponudi: • šest različnih plačilnih kartic blagovne znamke ACTIVA; • med temi tudi plačilno kartico ACTIVA - MAESTRO, ki nima zamika plačila in omogoča zelo enostavno vodenje stanja ter vseh evidenc v zvezi s poslovanjem tekočega računa; • bankomate, ki omogočajo dvig gotovine in vpogled stanja na tekočem računu (na bankomatu v agenciji Trnovo v Gregorčičevi ulici 22 bo v kratkem možno polagati gotovino in plačevati položnice); • trajne naloge, s katerimi varčevalec pooblasti banko, da mu z njegovega tekočega računa poravnava vse obveznosti (elektriko, RTV naročnino, plačilo telefona, naročnino na časopise, revije in podobno); • storitev banka na domu, ki za plačevanje računov ne predvideva obiska v banki, še več, s pomočjo te storitve lahko plačujemo položnice kar od doma, prejema mo obvestila o pokojnini na dom ali naročimo čekovne blankete na svoj naslov.

Banka Koper s 1. februarjem 1998 uvaja novo storitev DVIG GOTOVINE NA PRODAJNIH MESTIH, ki bo omogočala dvigovanje manjših zneskov (od 1.000 do 15.000 SIT dnevno) na posebej označenih mestih v trgovinah, kjer je postavljen POS - terminal. Prednost pri uvajanju te storitve bodo imeli kraji, ki nimajo bančne enote (Knežak, Jelšane, Prem, Vrbovo, Zabiče, Podgraje in drugi). Uvajanje nove storitve je za te kraje toliko bolj pomembno tudi zaradi tega, ker od 1. februarja 1998 ne bo več mogoče dvigovati gotovine s hranilnih knjižic in vnovčevati čekov Banke Koper ter drugih bank (razen dveh) v enotah Pošte Slovenije. Banke v Sloveniji so se zaradi stroškov odločile, da pogodbe s Pošto Slovenije ne bodo obnovile. V Banki Koper se zavedamo, da bo prenehanje možnosti dviga gotovine na okencih Pošte Slovenije določenemu delu naših komitentov povzročiločasne težave, zato vsem tistim, ki ste se doslej posluževali poštne okence za opravljanje bančnih storitev priporočamo, da: • se čimprej zglasite v eni od enot Banke Koper, Poslovne enote Ilirska Bistrica, kjer vam bomo podrobno predstavili vse možnosti sodelovanja; • čimprej odprete tekoči račun v Banki Koper in nakazovanje prejemkov (plače, pokojnine, stipendije...) preusmerite nanj zaradi tega, ker so vsa brezgotovinska poslovanja v banki vezana na tekoči račun; • si pridobite eno od plačilnih kartic ACTIVA, ACTIVA - EUROCARD/MASTERCARD ali ACTIVA - MAESTRO, saj je plačevanje s kartico preprostejše kot z gotovino in omogoča manjše število obiskov bančnih enot; • zaupate banki, ki vam bo poravnala vse redne obveznosti neposredno z vašega tekočega računa; • se odločite za storitev banka na domu; • na vaših računih (hranilni knjižici, tekočem, deviznem ali žiro računu) pooblastite nekoga, ki mu zaupate in se spozna na denarne zadeve. Če se vam bo kljub vsemu zgodilo, da bančne storitve zaradi bolezni ali nujnega primera ne morete opraviti, pokličite vašo bančno enoto, ki vas bo z obiskom na domu rešila vseh skrbi.

Podaljšali smo tudi čas vračanja posojil: • gotovinska posojila - od 3 na 4 leta; • posojila za nakup avtomobila - od 4 na 5 let; • posojila za nakup stanovanja in stanovanjske hiše ter nakup stavbnega zemljišča - od 10 na 15 let. Razširili smo namen posojil za investicije v nepremičnine, to je za nakup, gradnjo in prenavo nepremičnin z odplačilno dobo do 10 let. Po novem vam ponujamo tudi posojila za: • nakup kmetijskih zemljišč in gozdov; • nakup, gradnjo in prenavo poslovnih prostorov; • nakup, gradnjo in prenavo počitniških hiš in stanovanj. Uvedli smo tudi nove, ugodnejše pogoje za pridobitev posojil: • v določenih primerih lahko mesečne anuitete znašajo največ polovico vaše plače; • pri namenskih posojilih imate lahko solidarne plačnike, ki niso nujno ožji družinski člani.

Podrobnejše informacije v zvezi s pestro ponudbo Banke Koper lahko sedanj in bodoči komitenti dobijo na sedežu Banke Koper, POSLOVNA ENOTA ILIRSKA BISTRICA, Bazoviška cesta 18, tel.: 067/41-981, v AGENCIJI TRNOVO, Gregorčičeva cesta 22, tel.: 067/81-570 ali AGENCIJI PODGRAD, Podgrad 96, tel.: 067/85-036. Veselimo se srečanja z vami.

Vodja poslovne enote: Ivan Kovačič

Banka Koper
Dokazujemo z dejstvi

Potrebe po delavcih

VARUH VOZACEV: Osnovna Šola A. Žnidaršiča, Rozmanova 25 B, Il. Bistrica, tel. 41-541. Rok prijave: 3. februar 1998. Delovni čas (polovični): dopoldne, popoldne. Spol: ženski. Določen čas 6 mesecev.

NATAKAR: KUJAR: gostilna Pod gradom, Gornja Bitnja, tel. 86-205. Spol: vseeno. Zaposlitev je redna ali honorarna.

KUHAR ali KUHARSKI POMOČNIK: Andor d.o.o., Klanec 19 C, 6240 Kozina, tel. 066/82-950. Rok prijave: 3. februar 1998. Delovni čas: dopoldne, popoldne. Jeziki: italijanski in hrvaški - govorno. Določen čas 6 mesecev.

VODJA STROJA EPE (kemijski procesničar, ključavničar, električar); Izoterm-Plama d.d., tel. 800-580. Rok prijave: 7. februar 1998. Delovni čas: v štirih izmenah. 18 mesecev delovnih izkušenj ali pripravnik, ki lahko sklene delovno razmerje za čas pripravništva. Določen čas 12 mesecev, poskusno delo 3 mesece.

DELOVODJA EPE (kemijski, strojni, elektro tehnik); Izoterm-Plama d.d., tel. 800-580. Rok prijave: 7. februar 1998. Delovni čas: v štirih izmenah. 18 mesecev delovnih izkušenj ali pripravnik. Nedoločen čas, poskusno delo 3 mesece.

NAŠ BORJAČ

Letnik II, št. 2/1998

Časopis Naš borjač izdaja podjetje D2 d.o.o., Levstikova 12, Ilirska Bistrica

Direktor:
Dejan Šajn

Odgovorni urednik:
Franc Gombač

Uredniški odbor:
Dimitrij Bonano, Zdravko Debevc,
Dean Ujčić

Urednik, novinar in lektor:
Branko Zidarič

Oblikovanje in računalniški prelom:
Gorazd Rogelj

Fotolit in tisk:
D2 d.o.o.

Naslov za dopise, poslovne informacije,
oglasne in naročnine:

D2 d.o.o., Levstikova 12, p.p. 60,
6250 Ilirska Bistrica
Tel.: 067/41-184
Faks: 067/41-827
Žiro račun: 52210-601-17041

Na podlagi Zakona o prometnem davku (Uradni list RS, št. 4/92) in mnenju ministrstva za kulturo (št. 415-1103/97) z dne 15. 10. 1997 sodi časopis Naš borjač med proizvode informativne narave po 13. točki tarifne številke 3, za katere se plačuje 5-odstotni davek od prometa proizvodov. Prometni davek je vračunan v ceno časopisa.

FRANC GOMBAČ, PREDSEDNIK ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV ILIRSKA BISTRICA

Ljubiteljska kultura je organizirana improvizacija

Franc Gombač je človek, ki daje kulturi na Ilirskobistriškem samostojni pečat. Ne samo zaradi tega, ker je predsednik Zveze kulturnih društev, krovne organizacije, ki ljubiteljske ustvarjalce usmerja in jim zagotavlja pogoje za umetniško delovanje, ampak tudi zato, ker je velik zagovornik ustvarjanja raznovrstnih vsebin in oblik ter hkrati nepogrešljiv voditelj različnih, predvsem kulturnih prireditev. Franc Gombač, ki se je v nekem drugem času videl kot dramskega igralca, a je zaradi spleta okoliščin postal učitelj, zna kulturnim dogodkom vtisniti pridih načrtne spontanosti, saj še dolgo zvenijo kot svojevrsna in enkratna dejanja. Prav zato je vsaka prireditev, na kateri sodeluje, po svoje tudi umetniški dogodek, oplemeniten z iskričavo, nežno ali močno govorico, ki jo lahko v hipu in brez posebnih težav obarva z narečjem njegovega Podgrada, kjer živi. Kulturi bo v prihodnjih dneh odmerjeno nemalo prostora, saj je bila od nekdanj splošna vrednota in sveta dediščina Slovencev. Brez kulture, pravimo, ne bi bilo mogoče razumeti ne naše samozavesti ne ustvarjalnosti ne svobode različnosti. Koliko je premoremo na Ilirskobistriškem? Ali vstopa v našo zavest?

Kultura, ena izmed najbolj samoumevnih spremljevalcev Slovencev in samostojne Slovenije, je danes problematična kot ideja in praksa, čeprav ima dolgo in častljivo tradicijo. Kakšna je na Ilirskobistriškem?

Verjetno se ne bom zmotil, če rečem, da bomo tudi v XXI. mesecu kulture že enajdvajsetič ugotavljali, kaj je bilo narejete v preteklosti, kaj smo zamudili ali prezrli, kam si želimo in kaj nas še čaka. Po mojem ne bomo ugotovili nič novega - kulturo na Ilirskobistriškem še vedno pesimo skoraj identične težave kot v drugih okoljih oziroma v Sloveniji kot celoti. Stvari so znane, pri čemer ne gre samo za večno tarnanje o denarju, prostorih in podobnem, ampak za nekaj drugega: kulture ali boljše ljubiteljske kulture, o kateri imamo vsak svoje mnenje, je v ilirskobistriški občini precej in je dokaj dobro razvita, manjka pa nam tistega, kar bi malo dali piko na i različnim dejavnostim, saj si ne moremo pomagati z nečim, kar bi lahko bilo profesionalno, kar bi se dvignilo onkraj ljubiteljstva, čeprav, poudarjam, dosežki mnogih društev zaradi tega niso nič slabši. Morda smo celo preveč zadovoljni s tistim, kar imamo.

ZKD ima na področju kulture monopol. Trenutno morda celo večjega kot pred časom, ko je delovala galerija Na vidmu. Ne-profitne dejavnosti ne zanimajo nikogar.

To je dejstvo. ZKD pač mora nuditi kulturo širšemu krogu prebivalstva. Zakaj? Edina profesionalna kulturna ustanova v ilirskobistriški občini je Knjižnica Makse Samsa, ki ne zmore vsega opraviti sama zaradi znanih pogojev, v katerih deluje. Marsikaj od tega, kar je knjižnica počela nekoč, je prešlo na ZKD. Nič hudega. Hudo ali narobe je morda to, da nekateri kar naprej ponavljajo, da je ZKD edina, ki mora pripravljati proslave, postavljati razstave likovnih del, predstavljati nove knjige itd. Ena od njenih dejavnosti je seveda tudi ta, vendar ji ni od nikogar zapovedana.

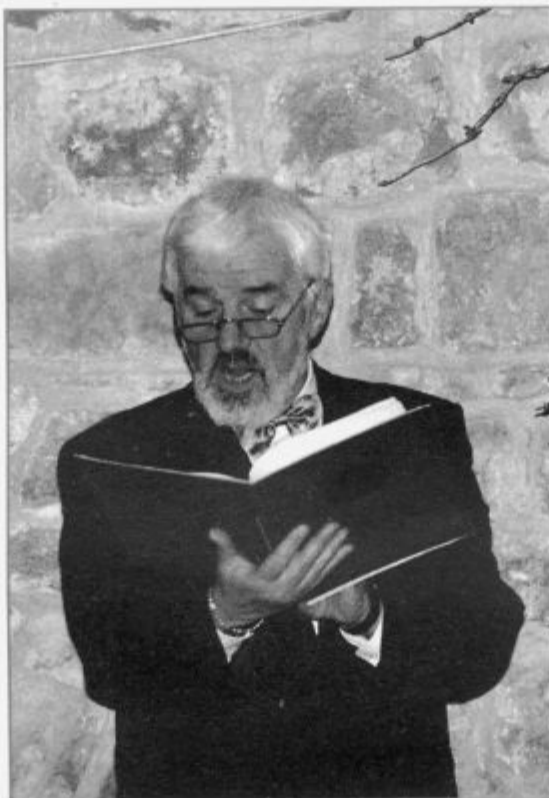
Kaj mislite, na katerih področjih je kultura na Ilirskobistriškem najbolj izoblikovana in prepoznavna?

Po moji oceni je najbolj razvito glasbeno področje. Imamo enajst pevskih zborov in skupin, ki sodelujejo na skoraj vseh prireditvah v občini ali drugje. Baročni ansambel Illyricus, godalni kvartet Ars in pihalni orkester, v katerem igra več kot trideset otrok, ki jih ne bo dobila ulica. Vsekakor moram omeniti tudi Glasbeno šolo Ilirska Bistrica, s katero ZKD že dolgo in zelo uspešno sodeluje. Glasba je seveda le ena izmed izstopajočih dejavnosti. Druga je likovna, čeprav Društvo likovnih ustvarjalcev Ilirska Bistrica doživlja vzpone in padce. Seveda moram omeniti še nekaj dejavnosti, zlasti delovanje literatov in določeno izdajateljsko aktivnost, raziskovanje in oživljanje starih šeg ter običajev, zgodovinskih dogajanj in drugo.

Je ljubiteljstvo res nekaj, kar bolj pripada preteklim časom?

Po mojem ne. Ljubiteljstvo je danes ravno tako pomembno kot v pretekli dobi. Profesionalizma v kulturi si tudi na Ilirskobistriškem ne moremo privoščiti, saj je izjemno drag. Če ZKD povabi profesionalca iz Slovenije ali tujine, naj bo samo recitator ali glasbenik, mu moramo odšteti lep kosček našega letnega proračuna. V ljubiteljski kulturi, tudi sam se prištevam med njene ustvarjalce in občudovalce, veliko naredimo iz srca. To pomeni, da ne iščemo nadomestil, čeprav nam mnogi očitajo, da to ni prav, češ da kulturi s takim početjem ne delamo ravno lepe in dobre slike. A jaz pravim ravno nasprotno: če ljubitelji ne moremo doseči popolnosti kot ustvarjalci, smo prav gotovo najbolj hvaležna in goreča publika. Kaj mi bo slika, če je ne morem občudovati.

Na Ilirskobistriškem se piše, torej je čas za izdajanje knjig. Tudi slika se, torej je čas za prirejanje likovnih razstav... Kdaj bo čas za gledališče?

Ah... Kar nekaj ovir imamo, a največja je po mojem ta, da ni tradicije, ni trdne osnove, ki jo gledališče v vseh ozirih potrebuje. Po odhodu režiserja Jožeta Mahnete, ki je z Dramskim društvom Ilirska Bistrica v začetku osemdesetih let uprizoril Jurčičevega Desetega brata, ni bilo v občini ali v Ilirski Bistrici nikogar, ki bi nadaljeval njegovo delo. Tudi med mladimi ne. Pred kratkim se je sicer zbrala skupina srednješolcev in študentov, ki me je prosila za nasvet, saj niso vedeli, s čim bi bilo najbolje začeti. Predlagal sem jim, naj se lotijo Linhart, ne Shakespeara ali modernistov. Nekajkrat smo se dobili, zdaj pa me ne kličejo več, tako da ne vem, ali še delajo ali ne. Druga ovira so bili do pred nekaj leti ustrezni prostori za vaje in nastope. Dom na Vidmu zaradi potreb nekdanje JLA ni bil najboljša rešitev, dvorana Sokolskega doma ali starega kina prav tako ne - gledališča se ne da ustvarjati v prostorih, ki so hladni in mrzli. Kljub temu ljubezen do gledališča v ilirskobistriški občini ni umrla, saj nas je kar nekaj, ki ob določenih priložnostih uporabimo igrano recitacijo ali animacijo. Ravno tako si prizadevamo, da bi gledališče približali osnovnošolcem v Podgradu, Knežaku, Ilirski Bistrici in morda še kje, kjer delujejo dramski krožki. Mogoče bomo nekoga tako »zastropili«, da se bo gledališču resno posvetil.

Že, toda prej bi se moral izobraziti. Generatorji kulturne dejavnosti so bili in bodo le izobraženi ljudje, teh pa je vedno premalo.

Mladi seveda odhajajo, v petkih in sobotah ali v poletnih počitnicah pa se ne da napraviti veliko. Če bi se kdo odločil za študij igralstva ali gledališke režije, bi mu ZKD po svojih močeh poskušala pomagati. Mlade zdaj bolj zanima alternativno gledališče. Sam znam režirati »Matička«,

otroške stvari. Sneguljčico ali kaj podobnega, ne bi jih pa mogel uvajati v sodobne oblike gledališke dejavnosti, ki mi niso blizu.

Improvizacija? Ta vam vendar ne povzroča težav...

To je nekaj drugega. Jaz sem improvizator na star način. Moja improvizacija je organizirana. Na odru nimam treme in se dobro znajdem, toda le v primerih, ko gre kaj narobe; tedaj pomagam nastopajočim iz zadrege.

Kakšni so odzivi ljudi, če vemo, da ZKD ni masovna organizacija in da se ukvarja tudi z drobnimi prireditvami?

Na vseh prireditvah, na katerih sem sodeloval,

je bil odziv občinstva dober. Ne spominjam se, da bi zadnja leta nastopali pred prazno dvorano, celo več, nekajkrat se nam je zgodilo ravno obratno - prireditveni prostor je bil premajhen. ZKD se zelo trudi pri organizaciji prireditev. Isto počnem tudi sam. Scenarij za prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku, ki bo 7. februarja v OŠ R. Ukoviča Podgrad, sem si že pripravil in natančno vem, kaj bo kdo počel. Na ta način se izognem morebitnim težavam, nastopajoči pa vedo, da se lahko zanesejo name. ZKD je poskušala pridobiti nekaj novih moči, a vsega se ne da naučiti; povezovalac kulturnih prireditev mora imeti poleg veselja do takega početja tudi nekoliko prirojenega občutka.

Kako se odzivajo množična občila?

Odmevov v množičnih občilih je pre malo. To je nekaj povsem normalnega. Radi bi se večkrat videli v Primorskih novicah, zlasti pa v Delu, ki nam odmerja izredno malo prostora, radi bi se kdaj pa kdaj ogledovali na televizijskih zaslonih in pogosteje slišali na programih radijskih postaj. Jezni smo zlasti na nacionalno televizijo, saj nima ne časa ne volje za to, da bi dokumentirala dogodke, ki so pomembni tudi za širšo javnost.

Se znajdete kdaj v položaju, da se iz strokovnih svetovalec spremenite v moledovalce za denar?

Na žalost. Nisem strokovnjak za številke, vem le to, da ZKD dobi premalo denarja za uresničitev vseh načrtov. Zavedam se, da denarja ni dovolj tudi za druga področja človekovega udejstvovanja, a težko razumem, da se takrat, ko je treba nekoga prikrajšati, najprej vzame kulturi, šolstvu in zdravstvu. V kulturi smo mogoče premalo zahtevni in glasni, tako da ni nič

nenavadnega, če bomo za financiranje dejavnosti društev dobili manj kot lani. Ko se pogovarjam s predstavniki občine dobim občutek, da nas razumejo, a le do takrat, ko je treba dati denar. Na prireditvah pričakujemo več predstavnikov občine in upravne enote ter prosvetnih delavcev, ki so prav tako redki gostje. So pa izjeme, saj nekatere predstavnike oblasti kar redno srečujemo v dvoranah.

Društva od nekdanj grdo gledajo krovne organizacije zaradi tega, ker mislijo, da porabijo preveč denarja za svoje delovanje. Kakšen je odnos ZKD do društev?

Pred časom se je o tem veliko razpravljalo. ZKD ima stike z vsemi društvi, vendar še od nobenega nisem slišal kaj takega. To lahko govorijo le tisti, ki s kulturo nimajo veliko skupnega. ZKD potrebuje profesionalnega tajnika in Dimitrij Bonano to vsekakor je. Redkokdaj se zgodi, da ga kdo omeni, čeprav bi ga kot dobrega animatorja, poznavalca kulturnih dogajanj in glasbenika morali. Prepričan sem, da krovna organizacija ne počne nič takega, kar ne bi počela tudi društva, saj vsi delamo za isto stvar.

Tik pred slovenskim kulturnim praznikom bo občinski svet razpravjal in se izrekel o tem, ali bo občina postala brezplačen najemnik kulturnega dela Doma na Vidmu ali ne. Kultura naj bi dobila kinodvorano, veliko in malo učilnico, kuhinjski del in še nekaj prostorov v pritličju za galerijo in muzej ter pisarne v nadstropju. Ali Ilirska Bistrica potrebuje kulturni dom?

Z županom Stanislavom Prosenom sva se pogovarjala o tem, da bi kultura morala dobiti eno tretjino Doma na Vidmu, naj se zgodi karkoli. Po mojem bi bilo najbolje, če bi ga prevzel nekdo, ki se razume na trženje. Mislim da je že skrajni čas za to, da se sedež ZKD iz Sokolskega doma preseli v primernejše prostore. Ilirska Bistrica potrebuje kulturni dom, ki bi potem, ko bo v stavbi nekdanjega vrta na Župančičevi ulici začela delovati še glasbena šola, zares postal zaokrožena celota. Če bi se preselila še videoteka, bi vsekakor dobili ustrezen prostor za kaj večjega, bolj domišljenega. Kulturni dom potrebujejo tudi vasi, saj nimajo primernih prostorov za vaje in nastope.

Mesec kulture je pravzaprav le uvod v obdobje, ki traja do junija. Kdaj bo v Ilirski Bistrici konec poletnega mrtvila tudi na kulturnem področju?

Posebne programa za poletne prireditve še nimamo. Morda bo k spremembi na bolje pripomoglo Turistično društvo Ilirska Bistrica, ki bo moralo kaj pokazati tudi poleti. Druga možnost je Premski grad, ki pa bo zaživel šele tedaj, ko bo nekdo začel skrbeti zanj, ne glede na to, ali bo kulturni ali gostinski objekt. Prej ne. Škoda, saj leži ob prometnici, po kateri na hrvaško morje potuje skoraj pol Evrope.

Branko Zidarič

»V ljubiteljski kulturi, tudi sam se prištevam med njene ustvarjalce in občudovalce, veliko naredimo iz srca. To pomeni, da ne iščemo nadomestil, čeprav nam mnogi očitajo, da to ni prav, češ da kulturi s takim početjem ne delamo ravno lepe in dobre slike. A jaz pravim ravno nasprotno: če ljubitelji ne moremo doseči popolnosti kot ustvarjalci, smo prav gotovo najbolj hvaležna in goreča publika. Kaj mi bo slika, če je ne morem občudovati.«

Vrhovno sodišče RS razveljavilo referendum v Hrušici

Lokalne skupnosti, še zlasti vaške, so pri urejanju komunalne in druge infrastrukture v veliki meri prepuščene same sebi. Tudi v naši občini smo imeli lani kar nekaj referendumov za uvedbo samoprispevka. Nekateri so uspeli, drugi ne. Pri tistih, ki so ga imeli v Hrušici, je prišlo do zapleta, ki je dobil epilog celo na Vrhovnem sodišču. 23. novembra 1997 je v Hrušici skupaj s predsedniškimi volitvami potekal tudi referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka za dobo petih let. Po predhodno opravljeni anonimni anketi in zboru krajanov ga je razpisal Svet KS Hrušica. Glasovanja se je udeležilo 195 volivk in volivcev. Od tistih, ki so oddali veljavne glasovnice, jih je za uvedbo samoprispevka glasovalo 52, 87%. Hruški volilni odbor je razglasil referendum za uspešen. Tako bi lahko začeli s prepotrebnim urejanjem komunalne in vodovodne infrastrukture, graditvijo športnega igrišča in drugimi predvidenimi projekti.

Vendar se to ne bo zgodilo, vsaj zaenkrat ne. Franc Cek je namreč podal pritožbo na pripravo in izvedbo referenduma in v njej podal kopico napak, ki sta jih po njegovem mnenju zagrešila volilni odbor in Svet Krajevne skupnosti Hrušica. Volilni odbor je njegovo pritožbo zavrnil kot neutemeljeno in zadeva je romala na Občinsko volilno komisijo, ki je prav tako zavrnila Cekovo pritožbo. Nazadnje se je sporni referendum znašel na Vrhovnem sodišču Republike Slovenije.

Naj omenimo nekatere pripombe Franca Ceka in odgovore volilnega odbora. Pripomba, da lastniki nepremičnin v Hrušici, ki tam nimajo stalnega prebivališča, niso sodelovali pri pripravah na referendum niti niso bili o njem obveščeni, čeprav so bili v sklepu o razpisu referenduma navedeni kot plačniki samoprispevka, je bila s strani volilnega odbora zavržena s pojasnilom, da je obvestilo o referendumu viselo na oglasni deski, objavljeno pa je bilo tudi po radiu. V pritožbi je bilo zapisano tudi to, da so imeli volilno pravico po 14. členu Sklepa o razpisu referenduma le občani s stalnim prebivališčem v Hrušici, starejši od 18 let, oziroma 15, če so v delovnem razmerju, ne pa tudi že omenjeni lastniki nepremičnin z domicilom izven Hrušice. Volilni odbor je izjavil, da je bil s to pomanjkljivostjo seznanjen šele po objavi sklepa v Uradnem listu RS in jo je skušal popraviti tako, da je še dvakrat javno povedal, da so do glasovanja upravičeni tudi lastniki nepremičnin, ki prebivajo izven Hrušice. Franc Cek je volilnemu odboru med drugim očital tudi to, da je bilo v volilni imenik naknadno vpisanih enajst imen in da so volilci lahko glasovali preko pooblaščenec. Naknadno vpisovanje lastnikov nepremičnin v vasi, ki nimajo stalnega prebivališča v Hrušici, se volilnemu odboru ni zdelo sporno, prej nasprotno. Po njegovem mnenju bi bilo veliko bolj sporno, če tem ljudem ne bi omogočili odločanja. Glede glasovanja po pooblaščenju pa je hruški volilni odbor menil, da ne more oceniti, ali je do tega prihajalo. Tu

ložil dokaze, da je bilo takih primerov veliko. Občinska volilna komisija je na 7. seji 19. januarja 1998 po pregledu sodbe Vrhovnega sodišča RS odločila, da se njena prejšnja odločba odpravi in da se referendum za uvedbo krajevnega samoprispevka v Hrušici ponovi v roku petnajstih dni po prejemu odločbe. Od Sveta KS Hrušica smo neuradno izvedeli, da referendum ne namerava ponovno razpisati.

Referendum je najvišja oblika demokratičnega odločanja. Nihče ne dvomi v dobre namene pobudnikov referenduma in upravičenost načrtovanih investicij. A v demokraciji so pravila igre sveta stvar, ki je ni mogoče zanemariti v imenu kakršnihkoli ciljev, tudi najboljših ne. To velja tudi za ta primer. Dopisovanje imen v volilne imenike je že samo po sebi resna stvar. Če pa se s tem direktno krši sklep o volilnih upravičencih, ki ga je sprejel sam pobudnik referenduma, je to še toliko bolj resno. Še bolj alarmantno je glasovanje za druge osebe, ki se obravnava celo kot nekakšna navada, da ne rečem folklor. Zakonodajca ponuja vsakemu dovolj možnosti, da voli osebno, bodisi na domu ali po pošti. Poznamo načelo »en človek - en glas« in načelo tajnosti volitev. Teško bi rekli, da je praksa glasovanja za druge, pa čeprav so to naši najbližji, ravno v skladu s tema dvema načeloma. Seveda, boste rekli, toda saj gre le za vaški referendum o samoprispevku in ne za državnozbornske volitve. Mar sta 2% dohodka, ki bi jih Hrušičani plačevali naslednjih pet let, premalo pomemben razlog za spoštovanje temeljnih pravil? In še: na isti dan kot referendum so potekale tudi predsedniške volitve in čisto mogoče je, da so nekateri tudi predsednika volili z več glasovi. Žalostno je to, da bi referendum v Hrušici verjetno uspel, a dejstvo, da temu ni tako, si lahko pripisejo pobudniki, ki so s kršenjem zakonov nasprotnikom samoprispevka naredili veliko uslugo.

D. U.

Na Ilirskobistriškem ni priljubljenih lokalov

Kako si sicer pojasniti dejstvo, da v naši nagradni igri, s katero iščemo najbolj priljubljen lokal na Ilirskobistriškem, nismo prejeli niti ene (z besedo: NITI ENE) glasovnice. Torej nam je popolnoma vseeno, kje si tolažimo žejo? Trenutni vrstni red v tej »odmevni« akciji je torej takšen: 1. mesto: nihče. 2. mesto: ta isti. Vsa ostala mesta: enako kot prvo. Se bomo zbudili, dragi bralci?

GLASOVNICA
Moj najljubši lokal

NAŠ BORJAČ

je _____

Utemeljitev: _____

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Y
ob

Demokracija po bistriško

Da je demokracija draga, smo pred kratkim prebrali v enem od »velikih« časopisov. Če dodamo pregovor, ki pravi: »Nisem tako bogat, da bi kupoval poceni stvari,« vendarle ugotovimo pozitivno naravnost sedanje družbe glede na prejšnji sistem enoumja. Toda, ali je v praksi zares tako? Včasih se vsega ni smelo pisati. Sedaj lahko v časopisih preberemo marsikaj. Pustimo anomalije v državnem (»ta velikem«) merilu in si oglejmo nekaj problemov z »našega dvorišča«.

Volitve. Novi občinski svetniki. Lokalna samouprava dokaj dobro razdelana. Do tu vse lepo in prav. A kdo pravi, da občinska pozicija in opozicija delata v korist občanov, da se tudi tu ne grede kakšnih strankarskih igrac. Dobro je, da so seje občinskega sveta odprtega tipa in jim občani lahko prisostvujejo. Le-ti, žal, svoje pravice skorajda ne izkoriščajo in zaupajo le dvema ali trem novinarjem, ki preko javnih občil seznanjajo javnost o novostih. Bolj ali manj objektivno. Zaključke torej preberemo in si mislimo svoje. Takšna so pač pravila. Dokaj poštena.

Lokalni časopisi niso namenjeni samo obveščanju. Bili naj bi tudi kritični. Tudi pri nas smo se do neke mere otresli »avtocenzure« in zapisali ter prebrali marsikatero pikro, ki bi morala dobiti odgovor. In prav tu tiči problem. Popravila napake, kakršnegakoli opravičila ali reagiranja pristojnih praviloma ni. Že nekajkrat smo v lokalnih časopisih videli sliko razbitine avtomobila, ki kazi lepo okolje

ob vodi v Prešernovi ulici. Na ta način je bilo posredno, a nedvoumno sproženo vprašanje. Odgovora, zakaj ostankov vozila po nekaj letih še niso odstranili, ni.

V novembrski številki tega časopisa je bilo javno postavljeno vprašanje, zakaj so družino Munič nalagali, da bodo hišo, v kateri stanuje porušili in zato nakup stanovanja ne pride v poštev. Stavbe niso porušili, nasprotno, obnovili so jo, a Muničovi odgovora niso dobili.

Nestetokrat je padla kritika na vodstvo Ilirije zaradi sramotnega in nemoralnega odnosa do nekdanje restavracije Triglav. Ilirija ni odgovorna samo družini, ki bi želelo v omenjeni stavbi postaviti muzejsko zbirko. Še bolj je odgovorna vsem ostalim prebivalcem občine, od katerih živi in jih dobesedno vleče za nos. Tudi s te strani pričakovanega pojasnila ni.

Na splošno se zdi, da gre vse, kar je pisano v lokalnem časopisu, »skozi eno uho notri, skozi drugo ven« in ustvarja pri ljudeh, ki pišejo, občutek nemoči: čemu se sploh oglašati?! In javnost? Pisma bralcev? Jih ni! Ali smo res tako nezreli in nemočni, mogoče nepismeni. Kdo ve! Eno od možnih »korektur« morebitnega slabega funkcioniranja oblasti med štiri letnim mandatom obdobjem predstavljajo prav časopisi. Naša »oblast« še nima občutka ogroženosti zaradi kritičnega pisanja v časopisih. Zato smo še daleč od demokracije. Vsaj v Bistrici je tako, in še dolgo bo.

Dimitrij Bonano

Varnostno zanimivi pojavi

Zaseženo strelivo, 13. januar. Delavci carine na mejnem prehodu Starod so policistom v nadaljnji postopek izročili državljanca Italije M. E. Z., pri katerem so našli in zasegli 70 lovskih nabojev kalibra 20 mm. Omenjeni pri prestopu meje nabojev ni prijavil, zato ga bodo policisti predlagali v postopek pri sodniku za prekrške.

Ukradel bakrene palice, 16. januar. Postojnski policisti iščejo naznanega storilca, ki je iz skladišča na železniški postaji Pivka odnesel 40 kg bakrenih palic. S tem je Slovenske železnice oškodoval za 26.000 tolarjev.

Pridržan do iztreznitve, 17. januar. V Ilirski Bistrici so policisti do iztreznitve pridržali 36-letnega domačina M. B. Pri nadzoru prometa so ga ustavili in mu zaradi suma, da vozi pod vplivom alkohola, odredili preizkus alkoholiziranosti. Po odklonitvi tega in izrečeni prepovedi vožnje je M. B. hotel z vožnjo nadaljevati.

Izdajala čeke brez kritja, 19. januar. Postojnski policisti bodo državnemu tožilstvu ovadili 27-letnega J. F. in 26-letnega T. R., oba iz okolice Pivke, ker sta na škodo Banke Koper izdala več čekov brez kritja. J. F. je tako banko oškodoval za okrog 108.000, T. R. pa za okrog 140.000 tolarjev.

Prijeli ilegalca, 19. januar. Policisti iz Ilirske Bistrice so pri ilegalnem vstopu v našo državo v bližini mejnega prehoda Starod, legitimirali 24-letnega državljanca Romunije C. B. Predlagali so ga v postopek pri sodniku za prekrške, nakar so ga vrnili na Hrvaško.

Prerezal gume, 21. januar. Popoldan je na parkirnem prostoru v Ilirski Bistrici neznan storilec prerezal dve pnevmatiki na

parkiranem osebni avtomobilu in lastnici T. P. povzročil za 16.000 tolarjev gmotne škode.

Nedostojno se je vedel, 21. januar. Zvečer so prometni policisti pri Knežaku zaradi vožnje pod vplivom alkohola in nedostojnega vedenja pridržali J. Ž. iz Postojne. Predlagali ga bodo v postopek pri sodniku za prekrške.

Prijeti Alžirci, 21. januar. Zvečer so policisti mejnega prehoda Starod pri Račicah legitimirali tri alžirske državljanke in ugotovili, da so ilegalno vstopili iz Hrvaške. Zavrženi bodo.

Vinjen in pridržan, 24. januar. Policisti PP Ilirska Bistrica so zaradi kršitve javnega reda in miru pridržali vinjenega S. S. Zoper njega bodo podali predlog sodniku za prekrške.

Sumljive osebe, 25. januar. Zjutraj so policisti dobili obvestilo od občanov, da se v naselju Jelšane zadržujejo sumljive osebe. Na kraju so legitimirali tri romunske državljanke, za katere je bilo ugotovljeno, da so v Slovenijo prišli ilegalno. Po obravnavi pri sodniku za prekrške so bili izročeni hrvaškimi policistom.

Ogenj na strelišču, 25. januar. Popoldan je zagorelo na strelišču Bač. Ogenj je zajel približno 1 hektar suhe trave in podrast. Požar so pogasili gasilci iz Knežaka, gmotna škoda pa ni nastala.

Bil je ob vozniško, 30. januar. Na mejnem prehodu Jelšane so policisti pri kontroli vozniškega dovoljenja 41-letnega Grosupeljčana A. Z. ugotovili, da je izbrisal uradni zaznamek očasni prepovedi vožnje. Vozniško dovoljenje so mu zasegli in podali kazensko ovadbo.

Nov nakupovalni center

Kjer so včasih domovali tanki in olivno-zelene titovke, se sedaj, novim časom primerno, dogaja vse kaj drugega. Na tem mestu napovedujemo otvoritev NAKUPOVALNEGA CENTRA TRNOVO, ki naj bi se zgodila v sredo, 4. februarja.

Tisti, ki jim je v užitek letanje z vozičkom mimo polnih polic po širokih avenijah med njimi, bodo prišli na svoj račun. Kjer so zatajili trgovski »velikani«, je vskočilo podjetje Balasty d.o.o. Odslej bomo nakupovali tudi v bivših trnovskih kasarnah.

Ob rojstnem dnevu najbolj slavnega Brkinca

Tudi letošnji, XXI. mesec kulture na Ilirskobistriškem se je začel s kulturnim večerom v počastitev spomina na pesnika Dragotina Ketteja. Prireditelj je združila literaturo, glasbo in gledališče (lutke), preseglja bistriški okvir in jezikovne meje ter hkrati prikazala bogastvo lokalne kulturne dediščine.

Dragotin Kette se je rodil 19. januarja 1876 na Premu. Na nedeljo, ki je najbližja temu datumu že vrsto let poteka kulturni večer v počastitev njegovega spomina. Letošnja prireditev (18. januarja) se je začela ob štirih popoldne v rojstni hiši velikana slovenske moderne s pozdravnim nagovorom Darinke Žbogar. Ismet Bekrić nam je nato prebral posebej za ta namen napisano pesem *Soba pesnikova*. Sledile so recitacije Kettejevih pesmi iz otroških ust: sodelovali so učenci OŠ Dragotina Ketteja in OŠ Pregarje ter otroci iz begunskega centra Trnovo. Nato so pred vhod nekdanje ljudske šole stopili literati iz Novega mesta, predstavili društvo, ki se imenuje po Dragotinu Ketteju, in prebrali nekaj svojih pesmi. Program so s priložnostno pesmijo zaključili pevci MPZ Dragotin Kette iz Ilirske Bistrice.

Uro pozneje se je dogajanje preselilo v dvorano Premeškega gradu, ki so jo letos s čudovitimi cvetličnimi aranžmaji okrasile članice Turističnega društva Prem. Franc Gombač in Franc Dolgan sta prebrala nekaj obvestil in oznanil, ki so jih premški župniki namenili svojim farnom med leti 1865 in 1913. Za pokušino jih nekaj objavljamo tudi mi. Takratni božji služabniki, sedem se jih je zvrstilo v tem času, so uporabljali zelo lep, a tudi sočen jezik.

nedelja, 11. september 1881

Že me je skoro sram vsako nedeljo vas prositi, naj bi mi vendar pripeljali drva, dokler imate čas in je vreme za to. Jaz vas ne prosim po vašem, prosim po svojem, da mi v pravem času daste, kar mi gre. Ko bi vas jaz, ko pridete po sveto obhajilo, od hiše odganjal, češ, da saj bolnik lahko počaka, bi me križali in na daleč in na široko oznanjali, da nočem obhajati, krstiti in spovedovat hoditi, kadar pa imate vi od svoje strani le majhno dolžnost storiti, tistih par špic drv pripeljati, jih ni dobiti, nimate nikoli časa za to, četudi doma lenobo pasete. Iz tega vedenja vašega se vidi, kako svoje dušne pastirje, svoje dobrotnike spoštujete. Verjemite mi, da pred svetom in mano hodi velika sramota za vami. To bodi tudi za letos zadnjikrat, da vas opomnim na vašo dolžnost pripeljati mi obilne voze in dobra derva...

prva postna nedelja, 8. marca 1907

Pri spraševanju mnogi ne znajo najpotrebnejših molitev in resnic. Ni čuda, ker ne hodite nič h kerščanskemu nauku... Na postni dan je šola, v sredo ni. Naj otroci ne počno neumnosti. Me starši niso poslali v šolo, so se otroci zgovarjali, pri plesu pa ste jih pustili celo popoldne. To je jako vzgojevalno za otroke. Na pepelnico sredo v šemah okoli noretje brezversko! Cela truma otrok za njimi. Če komu pujske ali telice iz hleva uide, precej se napravi cela gonja nanj, za otroke pa nekateri starši nobene brige nimajo. Nedolžni ples? Sredi noči so fantje in dekleta v posameznih parih odhajali...

nedelja, 1. avgusta 1909

V nedeljo, osmega avgusta, maša samo ob šesti uri zjutraj. Le plešite, med mašo pijte! Ples v Smrjah veljal do 500 kron, za orgljanje pa je preveč dati! In kako obleko imajo nekateri fantje. Še gub nimajo. Dekleta, le plešite. Sedem nezakonskih otrok v sedmih mescih!

nedelja, 3. septembra 1911

Prihodno nedeljo ob desetih maša odpade zaradi plesa v Bitnji. Drugo leto bo mankuš in stradež pregnal veselje do plesa. Plesalke so iz Marijine družbe izključene...

Ismet Bekrić

Soba pesnikova

*Pesnikova soba, rojstna,
nikoli ni žalostna;
ko se pa rodi poet,
skoz' okno poleti cvet,
da okraši cel svet.*

*Knjiga pesmi je postelja
sanj, prepolnih veselja;
ko jo bo odprl otrok,
iz srca mu, in iz rok,
bo šinila jata ptic
na vejice naših lic.*

Glasbe ni manjkalo: prave etno glasbe v izvedbi družine Volk, ki je predstavila tudi manj znan instrument oprekelj, igra-

li so mladi premški glasbeniki (Urška in Matevž Perenič ter Valentina Strle), več pesmi pa so zapeli tudi »Kettejevci«. Na koncu so mladi člani KD »Lipa« iz Pivke uprizorili še lutkovno igrico.

Organizatorja, Zveza kulturnih društev in Literarno društvo Ilirska Bistrica, se zadnjih nekaj let trudita za to, da bi program prireditve izzvenel nekoliko manj »klasično«. Po mnenju mnogih jima to zelo dobro uspeva, za kar gre hvala predvsem scenaristu Jožetu Steguju. Kljub temu, da je bila grajska dvorana nabito polna, bi s Prema lahko odšlo še veliko več zadovoljnih ljudi, če bi se le potrudili priti. Letos se je namreč prvič zgodilo, da so Premci bolj aktivno posegli v dogajanje na gradu in v Kettejevi rojstni hiši, saj je bilo prejšnja leta, z izjemo nekaterih posameznikov, čutiti precej zadržanosti. Nedvomno tudi zato, ker jim je država vedno zapovedovala, kako naj gospodarijo z zgodovinsko, kulturno in naravno dediščino, ne da bi jim za to primaknila kak tolar. No, kot rečeno, Premci so bili letos aktivni udeleženci tega kulturnega dogodka na zadovoljstvo organizatorjev, ki poskušata izpostaviti Premski grad kot živ kraj, kot prostor, ki je nekaj več kot kup kamnov z zgodovino.

V grajski dvorani je bilo tudi letos živahno: poleg nepogrešljivega Moškega pevskega zbora Dragotin Kette so nastopili recitatorji, glasbeniki in lutkarji.

Aplavz za profesorja Šlencu

Kot je poudaril povezovalc Tomo Šajn, je izid Velikega italijansko-slovenskega slovarja, ki ga je napisal profesor Sergij Šlenc, velik dogodek za Slovenijo, še pomembnejši pa je za naš kraj. Da je temu res tako, je dokazal tudi velik obisk profesorjevih sosesčanov. Prostor v Hotelu Turist je bil kar premajhen za vse, ki so želeli izkazati priznanje avtorju slovarja.

Kot je že v navadi, se je dogodek pričel s pesmijo. Zapela nam je pevka skupina Upanje. Sledil je pozdravni nagovor predsednika ZKD Franca Gombača. Nato je besedo prevzel profesor zgodovine in novinar Tomo Šajn, ki je vodil pogovor z obema gostoma: prof. Sergijem Šlencem in urednikom založbe DZS in Velikega italijansko-slovenskega slovarja Brankom Madžarevičem.

O nastajanju slovarja bi težko napisali kaj novega, saj je prof. Sergij Šlenc dal številne intervjuje, med drugim tudi za ta časopis. Kljub temu je treba poudariti, da je obsežno delo opravil sam, kar v tujini ni ravno navada, saj tam slovarje pišejo ekipe lingvistov. Njegovi trmi, kot se je sam izrazil, se imamo zahvaliti, da smo dobili obsežen in času prilagojen slovar, most med italijansko in slovensko kulturo.

Logično nadaljevanje italijansko-slovenskega slovarja, je seveda slovensko-italijanski slovar. Prof. Šlenc se je lotil tudi tega in je že pri črki M. Sam pravi, da bo slovar končan v treh letih. Pri njegovi vztrajnosti in vitalnosti mu to lahko zlahka verjamemo. Urednik založbe DZS Branko Madžarevič je povedal, da založba pripravlja slovar tudi na CD-ROMU, le o datumu ni hotel govoriti.

Ob koncu je Jože Pegan, upravnik bistriškega begunskega centra, razkril še eno plat prof. Šlencu, ki je vsaj nekateri nismo poznali. Povedal je, da je prva pošiljka humanitarne pomoči za begunce v Ilirski Bistrici prispela prav po njegovi zaslugi. In še vedno prihaja. Profesor je prevedel tudi knjigo, ki so jo napisali mali begunčki, iz bošnjaškega v italijanski jezik. Velik duh hodi z roko v roki z ve-

Predpostno kulturno premišljevanje

V nedeljo, 18. januarja, se je z uvodno prireditvijo na Premu začel XXI. mesec kulture v občini Ilirska Bistrica, ki bo verjetno trajal vsaj tja do konca februarja. V tem času se bo zvrstilo na različnih prireditvah precej domačih in drugih ustvarjalcev, ki želijo pokazati občinstvu svoje znanje in dosežke raznih umetniških vrst. Vse lepo in prav, če se ne bi že nekaj let zapored pojavljale precejšnje zadrege pri financiranju takih prireditev, ki postavljajo pod vprašaj obstoj celotnega idejnega projekta.

Novi zakon o društvih, ki je začel veljati z nastopom letošnjega leta in zvezi ne prinaša samo novega imena (prej Zveza kulturnih organizacij, zdaj Zveza kulturnih društev Ilirska Bistrica), temveč tudi spremenjene oblike združevanja in financiranja, vnaša v že tako utesnjen kulturni prostor še dodatne omejitve in zakonske nedorečenosti. Malo drugače povedano - novi zakon neposredno ne podpira več ljubiteljskih dejavnosti, ki so doslej vedrile pod ZKO-jevsko streho; ker niso nikomur več potrebne, jih prepušča na milost in nemilost občinskim svetom, ki sami odločajo o njihovem preživetju. Kulturo je občina tudi do sedaj v glavnem financirala iz proračunskih sredstev, vendar se je vedno našlo še nekaj donatorjev, ki so zadeve potiskali naprej. Društva se zavedamo, da ni in ne bo možnosti za izpolnitev naših želja ali posamičnih apetitov po nesmotrnem trošenju tega denarja, saj nam tajnik ZKD v zadnjem dopisu sporoča neveselo novico, da bo letošnjega denarja približno 12% manj, čeprav je število registriranih društev zraslo. Komentar menda ni potreben. Kolikor mi je znano, prejema ZKD mesečno le dvajstino dotacije. Če se ozrem na stanje v drugih občinah, ki imajo razmeroma višje proračune in morda celo manjše število prireditev kot mi, se same po sebi vsiljuje primerjave o tem, kako je pri nas delavnost na kulturnem področju bolj nadloga kot znak življenja, posebno v mesecu kulture, ko je število prireditev precej večje od povprečja ostalih mesecev. Novi zakon sicer dopušča

sofinanciranje države v primerih, če na isti prireditvi sodelujejo vsaj tri občine, kar je zelo dobrodošla sprememba pri izmenjavi kulturnih skupin, po drugi strani pa pošilja »na čakanje« preostala društva, ki zaradi posebnosti njihove dejavnosti poredko ali pa sploh nikoli ne dobijo pravih priložnosti.

Postni čas, vsaj kar se tiče financ, vsekakor prihaja, čeprav vsi v en glas zatrjujemo, da denar ni vse. Res je, a kako povabiti goste, če ne veš, kaj jim smeš ponuditi, da ti ne bo kdo očital nepotrebne razsipavanja proračunskega denarja.

In če se znova povrnem v naš mesec kulture, se moram obregnuti ob tiste občinske strukture, ki namenjajo denar za te potrebe, saj ga delijo po kapljicah in še to prepozno. Ne verjamem, da je kdo povprašal, kako lahko ZKD Ilirska Bistrica spravi pod streho vse začrtane programe z denarjem, ki ga dobi. Društvom navadno očitajo, da preveč porabimo za nepotrebne stvari. V zadnji številki Snežnika (15. januarja 1998) sem prebral, »da pri nas še zmeraj pogrešamo predvsem predstavitev mlajših in modernejših vrst umetnosti«, vendar se sprašujem, za koga? Na vseh prireditvah krepko pogrešamo prav mlade, ki nas imajo pomalem že za odpisano generacijo, češ da jim samo težimo s stereotipnimi predstavami o svojem in ne o njihovem svetu. Res je: čas ZKO-jevstva in režimskih oblik kulturnega udejstvovanja (proslave, mitingi, spominski pohodi) je mimo, a je treba pripomniti, da je to samo oblika preobrazbe v dosedanjem načinu obnašanja društev in ne njihov konec.

Kultura zame ni zgolj obleka, ki jo po potrebi oblečem in zamenjam, temveč je način življenja, ki ga ne morem kar tako spremeniti. Generacija, ki še raste, ne more izmeriti dolžine svoje sence, saj ne vidi višine, ki jo odmeri čas; to bodo storili šele njeni potomci, zato naj nikar ne kaže s prstom v napačno smer urinega kazalca. Ni dovolj trkati na vrata ZKD-ja le takrat, ko nekdo potrebuje denar, marveč je treba priti s svojimi predlogi tudi tedaj, ko te nihče ne vabi. To je prav gotovo težje, dokler misliš, da nikogar ne potrebuješ. Ko pa gre za denar, se zrušijo vsi tabuji. Postni čas, vsaj kar se tiče financ, vsekakor prihaja, čeprav vsi v en glas zatrjujemo, da denar ni vse. Res je, a kako povabiti goste, če ne veš, kaj jim smeš ponuditi, da ti ne bo kdo očital nepotrebne razsipavanja proračunskih sredstev? Poskusite sami, zlasti občinski svetniki, ki o tem odločate. Če me spomin ne vara, sem na Premu videl samo tri. Tudi Kettejeve nagrade ne omenja nihče več, saj so bile baje že vse podeljene... Kakor da bi se jim iztekel čas. In veljavnost. Naj vas nikar ne zamorim s pisanjem o teh (ne)kulturnih temah, postni čas je čas resnosti in pogleda vase, čeprav tam ne vidim samih svetlih stvari. Mogoče pa je dovolj, da vidim svoj obraz. Tudi to je nekaj!

Jože Stegu

Nič več ne bo tako kot je bilo,

bi lahko rekli po izidu

Velikega italijansko-slovenskega slovarja, ki ga je sestavil prof. Sergij Šlenc.

V petek, 30. januarja, smo se Bistričani v velikem številu zbrali, da bi čestitali rojaku.

likim srcem. Prof. Šlenc je tudi velik ljubitelj zahtevnejše zabavne glasbe, zato mu je ansambel »Trepetlike«, zbran prav za to priložnost, zaigral nekaj pesmi.

Kaj lahko rečemo na koncu? Naš rojak, prof. Šlenc, si je brez dvoma zaslužil številne čestitke ob dosežku, ki je Ilirsko Bistrico znova spravil na zemljevid. Če citiramo Damijano Logar: »Nismo majhni, dokler so tako veliki ljudje med nami.«

Skozi čas z znamkami in starimi novci

Nedeljsko (25. januarja) srečanje članov in prijateljev Primorskega numizmatičnega društva Ilirska Bistrica v hotelu Turist je bilo kljub praznovanju 25-letnice njegovega delovanja skromno, a zelo sproščeno in prisrčno. Zbiralci starega denarja, znamk in drobnih predmetov, ki zgovorno pričajo o značilnostih dobe, v kateri so nastali, so se tokrat zbrali že na svojem 488. sestanku, kolikor so jih zabeležili od 28. januarja 1973, ko so se v istem prostoru odločili, da se povežejo v društvo. In če kdo misli, da star denar nima vrednosti, bi ga nekaj sto članov, ki so se v tem času sprehodili skozi njegove vrste, prav gotovo prepričalo v nasprotno.

Čeprav se člani društva sestajajo v hotelu Turist vsako četrto nedeljo v mesecu, jih je bilo tokrat veliko več, med njimi tudi župan občine Postojna **Josip Bajc**, numizmatik in filatelista, ter precej mladih iz Filatelističnega krožka OŠ D. Ketteja. 488. srečanja so se udeležili še **Franc Gombač**, predsednik Zveze kulturnih društev, **Edo Seles** iz Turističnega društva Ilirska Bistrica, tajnik Slovenskega numizmatičnega društva iz Ljubljane **Miloš Mikolič** ter predsednik Društva zbiralcev Nova Gorica-Ajdovščina **Kristijan Maver**, vsi z iskrenimi besedami podpore in občudovanja ob visoki obletnici, slednja pa tudi s priznanji, ki sta jih izročila Bistričanom.

Četrstoletni jubilej društva je bil seveda lepa priložnost, da se o prehojeni poti nekaj malega tudi pove. In kdo bi njegovo dejavnost bolje orisal kot neustradni **Vojko Čeligoj**, četrti predsednik društva, ki se povezuje s številnimi sorodnimi društvi, strokovnimi ustanovami ter numizmatiki in filatelisti iz ilirskobistriške občine, Primorske, Slovenije in drugih držav. Ob nenehni skrbi za strokovno izpopolnjevanje članov, je v preteklih petindvajsetih letih pripravilo kar nekaj odmevnih razstav starega denarja in več kot 40 priložnostnih poštinih žigov (jubilejnega je tako kot posebno dopisnico oblikoval **Romeo Volk**), zavzema pa se tudi za postavitev domače muzejske zbirke.

Člani Primorskega numizmatičnega društva Ilirska Bistrica se zbirajo v hotelu Turist že od 28. januarja 1973. Četrto stoletja je dolga doba, zato so medse povabili tudi številne prijatelje.

Nova številka Jesenskih listov

Komisija za kulturno dejavnost pri Društvu upokojencev Ilirska Bistrica je pripravila peto, jubilejno številko svojega glasila *Jesenski listi*. Časopis, ki izhaja občasno - prva številka je izšla natanko pred dvema letoma -, se je kar »prijel«, saj so ga občani, pa tudi naši rojaki na tujem, kar dobro sprejeli, čeprav gre za izključno ljubiteljsko delo in včasih za skromno vsebino v jezikovnem in literarnem smislu.

Na prvi strani pete številke *Jesenskih listov* so voščila bralcem. Sledijo pogovori z bralci. Odmeven je prispevek, ki opi-

čuje druge svetovne vojne. Tudi tokrat so prišli na vrsto domači rimarji in pesniki, ki se preizkušajo v pesniški umetnosti. Zanimiv je sestavek, ki govori o vplivu olivnega olja na zdravje človeka. Za mlajše generacije bo mogoče zanimiva predstavitev nekdanjih ledenic na Bistriškem. V nadaljevanju boste našli recenzijo najnovejšega romana našega rojaka **Franeta Tomšiča** »Posvečena zemlja«, ki je tik pred izidom. Izredno zanimivi so teksti in fotografije, ki predstavljajo pet generacij bistriške godbe na pihala. V rubiki »Obrazi našega kraja« je predstavljena znana bistriška osebnost. Avtorji nam v zanimivem jeziku predstavijo tudi nekatere like z našega podeželja. Odzvali so se tudi člani turističnega društva, ki v skrbi za prijazen kraj vabijo občane k sodelovanju. Razmisleka je vreden članek, ki govori o generacijskih razhajanjih. Časopis zaključuje rubrika za ljubitelje križank s ponujenimi nagradami za pravilne rešitve.

Dimitrij Grlj

suje skupni izlet upokojencev iz Trsta in Ilirske Bistrice v Oglej in Gonars. Nekateri avtorji se s spomini vračajo v težke

Literarno druženje v Novem mestu

Ilirskobistriški literat bosanskega rodu **Ismet Bekrić** je lani sodeloval na mednarodnem literarnem maratonu, ki ga je organiziralo Literarno društvo Dragotin Kette iz Novega Mesta. To je bil začetek sodelovanja med dvema literarnima društvoma, ki jima je skupen duh največjega pesnika slovenske moderne. 19. januarja, na Kettejev rojstni dan, so novomeški literati pripravili literarni happening v čast našega in tudi njihovega rojaka.

Začelo se je ob vodnjaku, prav tistem, kjer naj bi nastala pesem *Na trgu*. Tam so novomeški literati prebrali nekaj Kettejevih pesmi, potem pa je sledil pohod z baklami proti restavraciji Breg, kjer je bilo v »Kettejevi sobi« predvideno druženje literatov obeh mest.

Začeli smo gostje iz Ilirske Bistrice, **Aleksander Borenović**, **Matej Šnajdar** in **Dean Ujčić**. Predstavili smo jim svojo knjigo *Nasveti za dolgo, zdravo, moralno in pošteno življenje* ter nekaj radikalno šaljive poezije, naši novomeški kolegi pa so nam prebrali nekaj stvari iz njihovega raznovrstnega ustvarjalnega opusa, predvsem poezijo. Šlo je za stilsko in vsebinsko zelo raznolike pesmi, od šegavih napitnic do mojstrskih refleksij na večne pesniške teme: ljubezen, smisel človekovega bivanja, dobro in zlo... Vse skupaj je izzvenelo kot prijetno srečanje različnih ljudi, ki nas družijo ljubezen do pisane besede, če-

prav se je lotevamo z zelo različnih koncev. Strinjali smo se, da je ravno ta različnost tista, ki nas bogati, zato smo se razšli z objubo, da se zopet snidemo. Lik največjega bistriškega pesnika, ki je, mi-mogrede, v Novem mestu veliko bolj živ in prisoten kot v Ilirski Bistrici, je torej združil ustvarjalce dveh okolij, pri čemer je treba omeniti, da ima za to velike zasluge pesnik in prevajalec **Ismet Bekrić**.

Novomeško Literarno društvo Dragotina Ketteja je bilo ustanovljeno leta 1989, a je po nekaj letih zamrlo. Pred dvema letoma ga je skupina predvsem mladih ustvarjalcev, zbranih okoli predsednice društva

Pesnik s Prema je povezal literate dveh »svojih« mest, ki danes nosita baklo literature na svoj način in s svojo izpovedno noto.

Klavdije Kotar, znova obudila v življenje. Društvo je zelo aktivno; pripravili so že omenjeni tridnevni mednarodni literarni maraton, bili so na gostovanju pri literatih v Bihaču pripravljajo podobno gostovanje v Pragi, redno organizirajo dobro obiskane literarne prireditve. Omeniti je treba knjigo *Neizstreljeni naboj za Slovenijo*, ki jo je napisal član njihovega društva **Damjan Šinigoj** in je bila natisnjena v nakladi 8.000 izvodov. Gre torej za slovenski bestseller.

Naše mesto je tako vzpostavilo se eno kulturno vez, ki se je pridružila bogato stekani mreži niti med različnimi bistriškimi društvi in kolegi iz domovine in tujine.

D. U.

Gospa Grda in nje smrt

Gospa Grda je bila spoštovana in ugledna meščanka mesta... Njena rodbina je tu živela že več stoletij, vsi njeni predniki so bili ugledni meščani, bankirji, notarji, odvetniki, trgovci in ljudje podobne baže. Če je gospo Grdo kdajkoli kdo užalil, se je takoj znašel na tankem ledu, saj je imela prijatelje na visokih položajih in ti so bili strogi in hladni gospe pripravljeni ustreči kadarkoli, pa naj je bila usluga še tako kočljiva. Edina zabava gospe Grde je bilo nedeljsko kartanje v mestnem salonu, kjer je hladne in toge manire izmenjevala s svojimi visokimi prijatelji in prijateljicami, bančniki in pravniki.

Dandanes lahko v orumenelih knjigah beremo o sprehodih gospe Grde, saj se je velikokrat, skoraj vsak dan sprehajala po mestu, visoka, vitka, dostojanstvena, dolgega, suhega obraza, ostrega, zakriviljenega nosu in srepih ter temnih oči, oblečena v našopirjeno krinolino, polno dragocenih čipk, v košeni roki pa je nad glavo držala dolg, črn sončnik. Takšna je bila pojava temačne gospe, toge in strogo disciplinirane v vsakem gibu, najsi je bil to nečimrni pozdrav bežnemu znancu ali pa prezirajoč in hladen pogled na berača, ki je prosil v bogajme na vogalu glavne ulice. Tak potepuh od gospe Grde ni nikoli dobil niti prijaznega pogleda, kaj šele srebrnika, s katerim bi svoje težave utopil v kozarcu rujnega.

Neke deževne nedelje pa se je v mestu pojavil nov, navidez običajen potepuh. Na glavni trg je prišel pokrit s ponekod preluknjanim platnom, se nekoliko razgledoval okrog, nato pa počasi stopil proti mestnemu salonu. Upravnik salona se je z vsemi gosti vred začudil umazani pojavi, ki je vstopila v kristalno čist salon, nato pa je pogumno stopil proti novodošlecu in mu zabrusil, češ kaj pa počne taka gnida v družbi ugledne gospode. Čeprav je bil upravnik krepak in neustrašnega srca, je koj stopil korak nazaj, saj je preluknjano platno na prišlekovem ukrivljenem hrbtu padlo s telesa, ukrivljena masa pa se je veličastno dvignila v vsej svoji veličini.

Vsi v salonu so obnemeli. Velikan je počasi, a odločno stopil proti največji mizi v salonu, proti mizi gospe Grde, se ob stolu hladne gospe zgrudil na kolena in le enkrat jasno prosil miloščine. Gospa

Grda je kljub kočljivemu položaju ostala čisto hladna. Na čudno pojavo je z najčistejšo mrzno vrgla svoj srepi in neizrazni pogled ter tiho in z mrtvim glasom zasikala: »Ne.«

Tedaj se je v salonu zgodilo nekaj sila čudnega. Siromak je naglo švignil kvišku, široko odprl velike rdeče oči in zasijal je nenavaden, a nepopisno čudovit obraz, bel kot sneg. Sedaj vzvišen siromak je segel z roko v žep strgane suknje, potegnil ven kovanec in ga položil na mizo pred gospo Grdo. Nato je zamolklo zadonelo: »Grda, na ti tule miloščine. Potrebna je boš!« Salon je zajel nepopisno val ogorčenja, a v tem ogorčenju se je skrivalo tiho strahospoštovanje do pravkar videnega dogodka. Še preden se je družba umirila, je velikan izpuhtel neznanu kam. Po celem salonu je završalo, le Grda je kot vkopana sedela za mizo in buljila v orumeneli kovanec na šarastem prtu. Njene oči niso bile več srepe in hudobne, ne, bile so pretresene in ponižne...

Dogodek je še dolgo odmeval po bližnji in daljni okolici mesta, z meseci in leti pa je tudi gospa Grda pričela izgubljati svoj vzvišeni stas in hladno dostojanstvo. Njeno telo se je pričelo grbančiti, na obraz so se naselile gube, bogastvo ji je pričlenjalo hitro hlapeti; nekaj ga je izhlapelo ob propadu banke, nekaj so ji ga potrgali roparji, ostalo pa je izgubila s slabimi naložbami. Sedaj ponižna in izčrpana pojava ni bila niti senca nekdanje hladne, vzvišene in dostojanstvene gospe... Nič več se ni sprehajala po mestu s sončnikom nad glavo in s srepim pogledom na mimoidoče; sedaj je tavalala po stranskih ulicah in se pred nasproti prihajajočimi skrivala v grmovje, saj so jo mnogi zmerjali, se ji posmehovali, otroci so jo celo kamenjali, skratka nihče ni imel niti trohice spoštovanja do gospe Grde, trhle ruševine nekdanje veličastnega gradu.

Pravijo, da so jo zadnjič videli pred cerkvijo v predmestju, kjer je pod starim hrastom ležala zvita v dve gubi. Ko so jo obrnili vznak, so opazili grozen izraz na obrazu... Veke so bile široko razprte, usta našobljena, iz oči pa je sijalo neko peklentstvo, neka zakletost. Pest desne roke je držala krčevito stisnjeno. Ko so jo razprli, so v njej našli orumeneli kovanec...

Andraž Gombač

OBVESTILA

Kulturna večera

OŠ R. UKOVIČA PODGRAD
Sobota, 7. februarja, ob 19. uri.

DOM NA VIDMU
Nedelja, 8. februarja, ob 18. uri.

Koncert

GLASBENA ŠOLA
ILIRSKA BISTRICA
V ponedeljek, 9. februarja, se bo ob 19. uri začel večer slovenskih skladateljev. Njihova dela bodo izvajali mladi instrumentalisti Glasbene šole Il. Bistrica.

Razstava

DOM NA VIDMU
V petek, 13. februarja, bo ob 18. uri odprta razstava modelov starih vprežnih voz. Njen avtor je Janko Samsa iz Sežane.

Gostovanje

PTUJ
Podgrajski in Hruški skoromati se bodo v soboto, 14. februarja, udeležili pustne povorke na Ptuj. Tradicionalna poberija bo v Podgradu dan kasneje.

MKNŽ-jevi šusi v glavo

Petek, 6. februarja: MONEY DRUG in FILTH OF MANKIND, dva poljska benda ter PIZDA MATERNA iz Slovenije. Vsi trije ansambli igrajo crust.

Petek, 13. februarja: DIRTYYS: Američani, ki snemajo za Cryps Records, kot bonus pa še DICKY B HARDY iz Ljubljane. Glasba obojih sliši na ime punk'n'roll.

Končno skupščina NK Ilirska Bistrica

V petek, 24. januarja, so se v prostorih avtošole Breza v Ilirski Bistrici, zbrali člani in simpatizerji NK Ilirska Bistrica na redni letni skupščini kluba, ki, resnici na ljubo, ni bila sklicana že dobri dve leti. Današnji položaj v enem največjih športnih kolektivov v Ilirski Bistrici, je z zaključkom jesenskega dela prvenstva postala zelo resna, saj so finančne težave in neresnost upravnega odbora kluba dokončno kulminirali z zahtevo članstva po nujnem sklicu skupščine kluba. Ta se je sicer zgodila, ob koncu pa lahko uporabimo znani rek: tresla se je gora, rodila se je mis.

Dejstvo je namreč, da je zadnje leto skoraj vse delo v klubu slonelo le na predsedniku Jošku Ludviku, ki so mu po svojih močeh pomagali simpatizerji kluba. Takšen način dela pa seveda ni mogel dolgo trajati. Stari upravni odbor kluba je obstajal le na papirju in se pravzaprav ni niti enkrat sestel v polnem številu, neresne težave pa so se samo kopičile. Skratka - petkove, tako imenovane krizne skupščine -, se je udeležilo precej članov kluba, ki so želeli spremembe tako v vodstvu kot v organizacijskem smislu, ob koncu pa so zapuščali prostore avtošole razočarani in z mešanimi občutki. Obeti za boljši nogometni klub niso danes prav nič boljše kot pred petkom, kvečjemu še slabše, saj skupščina ni prinesla pričakovanih sprememb. Vse bolj je očitno, da je bila sklicana le z namenom prilagoditve kluba novim zahtevam Zakona o društvi in razrešitvi starega vodstva, na čelu s predsednikom Ludvikom, novih ljudi v vodstvu pa ni. Prisotni člani kluba so namreč sprejeli predlog bivšega predsednika, da izvolijo začasni izvršni odbor, ki ga sestavljajo že doslej delujoči ljudje v klubu. Leta bo kolektivno vodil klub do konca spomladanskega dela prvenstva in poskušal kolikor toliko normalno izpeljati leto-

Novečasne organe NK Ilirska Bistrica sestavljajo: izvršni odbor - Rihard Udovič, Joško Ludvik, Joško Berginc, Danilo Primc in Denis Iskra; nadzorni odbor - Dušan Iskra, Andrej Frank in Andrej Maslo; disciplinska komisija - Ciril Volk, Valden Tomazič in Leon Štemberger.

vo tekmovalno sezono. Ob koncu prvenstva, konkretno do 30. junija, pa mora začasni izvršni odbor sklicati novo skupščino in predlagati nove ljudi v vodstvo kluba. Vendar se ob tem postavlja vprašanje, zakaj niso odgovorni že na tej skupščini našli novih ljudi, s katerimi bi bil izhod iz krize veliko lažji. In kdo zagotavlja, da jim bo to uspelo do konca prvenstva? Verjetno nihče. Prav to je motilo večino prisotnih članov kluba.

Zanimivo je tudi to, da skupščini ni bilo posredovano finančno poročilo kluba iz leta 1997, tako da se postavlja vprašanje, kako je lahko skupščina razrešila staro vodstvo brez prejetega poročila o delu. V razpravi na to temo je Joško Ludvik sicer podal letno poročilo - to pa je bilo tudi vse. Prisotni na skupščini so kasneje novemu začasnemu upravni odboru priporočili bolj urejeno finančno poslovanje. Ob vseh teh organizacijskih težavah se bodo zagotovo pojavile tudi druge, povezane z igralskim kadrom in trenerjem prve ekipe. Po strategiji, ki si jo je postavilo novo začasno vodstvo kluba in ki jo je predstavil Rihard Udovič, naj bi spomladanski del prvenstva izpeljali le z najnujnejšimi stroški in že tako reven proračun kluba oklestili na minimum. To pomeni, da si bodo morali igralci stroške tekmovalnega plačati sami, isto velja za trenerja, prevoze na tekme in vse ostalo, po-

vezano z delovanjem članstva ekipe. Prav tako ne bo več predvidenih investicij in stroškov vzdrževanja nogometnega igrišča oziroma stadiona, kar dokazuje, da je situacija izredno resna. Izvršni odbor nove strategije še ni predstavil igralcem prve ekipe, vendar pa je že sedaj jasno, da so se v klubu odločili igrati spomladanski del prvenstva z močno spremenjeno ekipo, ki jo bosta krojila denar in pripadnost klubu. Kaj pa to v današnjem času pomeni, si lahko samo mislimo.

Na koncu naj dodam, da vse prej povedano k sreči velja le za člansko ekipo NK Ilirska Bistrica. Mlajše selekcije so se v lanskem letu še pravočasno organizirale v okviru Nogometne šole Bistric in zaenkrat delujejo normalno. Čeprav je to dejstvo nekateri prisotni na skupščini navedlo k razmišljanju in kritiki o tem, da je Nogometna šola Bistric pravzaprav drugi klub, je jasno, da je nogometna šola tekmovalno še vedno del NK Ilirska Bistrica, novo društvo pa je postala prav zaradi neorganiziranega delovanja matičnega kluba. Namesto da bi na skupščini razpravljali o problematiki obstoja članske ekipe, so najmanj trideset ure namenili razpravi o upravičenosti obstoja Nogometne šole Bistric. Ali je bilo to potrebno?

Začasni izvršni odbor NK Ilirska Bistrica čaka v prihodnjih dneh veliko trdega dela, če bo hotel pripraviti normalne pogoje za delovanje članske ekipe. To delo bo vse prej kot lahko, vendar še kako pomembno za dobrobit bistriškega nogometa. In tega se morajo zavedati prav vsi, ki so simpatizerji priljubljenega športa in želijo po svojih močeh prispevati za boljši nogometni jutri. Pri tem pa izvršni odbor ne bo mogel mimo obiska občinskih mož, ki bi se morali zavedati, da je NK Ilirska Bistrica še vedno eden največjih športnih kolektivov v občini.

Aleš Zidar

Ženski nogometni turnir

Po napovedih iz začetka meseca smo si ljubitelji nogometa lahko ogledali prvi organizirani turnir v ženskem malom nogometu v Ilirski Bistrici. Zanimivo prireditev so nam pripravile punce iz malonogometne ekipe Ključavničarsvo Frank in je privabila veliko obiskovalcev. Kako tudi ne bi, saj so se bistriške nogometnice prvič predstavile domači publiki.

V Športni dvorani OŠ A. Žnidaršiča so se v nedeljo, 25. januarja, zbrale ekipe obeh skupin, ki tekmujejo za državno prvenstvo v ženskem malom nogometu, in sicer na četrtem, zadnjem kvalifikacijskem turnirju. V obeh skupinah sodeluje osem ekip, vendar na bistriškem parketu niso bile prisotne prav vse, saj so udeležence finalnega turnirja v Ljubljani že znane.

Nekateri trenerji ekip so zaradi tega namigovali, da tudi v ženskem nogometu očitno vlada zakulisje, vseeno pa so prisotne ekipe prikazale zanimiv nogomet. Številni gledalci v športni dvorani so se prepričali, da punce še kako dobro obvladajo žogo, pri čemer so prednjačile igralke ekip Bull Ilirije, Bife Jelen Jarše, Kungote in Pande. Vse navedene ekipe so se uvrstile na zaključni turnir, tako da so bile tekme v Ilirski Bistrici odigrane le za prestiž, že to pa je bil zadosten razlog, da so punce igrale skrajno resno.

V skupini B so nastopile tudi Bistričanke, ki na žalost zaradi neznanja ne morejo konkurirati močnim ekipam, vse-

eno pa so največ navdušenja pozele prav one, še posebej v zadnjem srečanju, ko so uspeli proti Škalam doseči časten zatek. Škoda, da se bodo punce ponovno posvetile samo igranju rokometu. Skoraj vse so namreč članice rokometnega kluba, ki bo februarja pričel z igranjem v spomladanskem delu druge slovenske rokometne lige. Časa za nogomet tako ne bo več do konca prvenstva, seveda pa ni izključeno, da pogumnih punc ne bomo še srečevali z nogometno žogo. Ustvarjena poznanstva z ostalimi slovenskimi nogometnicami, še posebej z ekipo iz Kungote, so garancija, da bomo ženski nogomet v Ilirski Bistrici še gledali. Če ne drugega, so ekshibicijske tekme vedno dobrodošla zadeva za vsako kolikor toliko pomembno prireditev. Zato lahko rečemo ženskem nogometu - na svidenje. A. Z.

Bistriški ekipi so pomagali: Ključavničarsvo Frank Andrej, Darko Štemberger, Vladimir Dimnik, Denis in Dušan Iskra ter Šport bar. Vsem iskrena hvala!

Bistriške nogometnice pred začetkom ene izmed tekem

Konec sveta kot ga poznamo

Ko je Bog iz Adamovega rebra ustvaril žensko, si gotovo ni mislil, da se bodo predstavnice nežnejšega spola ukvarjale tudi z »najpomembnejšo postransko stvarjo na svetu«. Pa se. In tako smo imeli v Bistrici turnir v ženskem malom nogometu. Mlade dame so si zabijale gole kar po tekočem traku, kar je blagodejno vplivalo na številno občinstvo.

Naše pupe sicer niso dosegle nobene zmage, kar je razumljivo, saj so šele pred kratkim postale del velike nogometne družine, a so pokazale veliko srčnosti in športnega duha. V maniri lepo vzgojenih deklet, kakršna pri nas edino imamo, so na koncu pozdravile publiko. Sledili sta še dve tekmi, ki sta v prisotnih nekoliko omajali predstavo o ženskah kot nežnih in neagresivnih bitijcih. Tu ni manjkalo bolečih faulov in atentatov z žogo na zapisniškarsko mizo in nič hudega sluteči državnih pokrajinskih zastavo. Proti koncu zadnje tekme je bilo v zraku čutili adrenalinski naboj, saj je ena od igralok svoje nasprotnice in sodnika sočno poslala v roditeljni organ njihovih mamic. Sama igra je imela svoje svetle trenutke, če smem to kot neveden laik zapisati.

Seveda pa je treba na tem mestu ostro protestirati proti takšnim in podobnim dogodkom v našem mestecu in širše. Dragi moji, če bo šlo to tako naprej, bodo ženske začele še učiti otroke po šolah, voditi televizijske oddaje in odločati v ustavnem sodišču! Dobro, to se še neka-ko prenesem, a da moškim kradejo nogomet?! Tu bi pa res morali potegniti črto. Bojim se, da nam bo na koncu ostalo le to, da po vzoru tipov iz filma »Do nagega« špilamo slačifante.

D. U.

Bistriški kegljači ponovno v Košicah

Od 23. do 25. januarja so kegljači Medobčinskega društva slepih in slabovidnih iz Kopra ponovno sodelovali na tradicionalnem kegljaškem turnirju v Košicah na Slovaškem. Društvo so predstavljali naslednji tekmovalci: Silvana Furlan, Željko Starc in Filip Guberac iz Kopra ter Franc Perovič in Dušan Saje iz Ilirske Bistrice.

V petek, 23. januarja, so se pomerile najboljše državne ekipe iz Češke, Slovaške, Nemčije, Romunije, Hrvaške, Slovenije, Madžarske in Poljske. Za Slovenijo so nastopali po dva kegljača iz Kopra (Furlan in Perovič) ter Kranja (Kopač in Žukevič). Zmagovalec tega dela turnirja je bila ekipa iz Češke. Slovenija je zasedla 6. mesto.

V soboto, 24. januarja, je bilo meddruštveno tekmovalje - ekipno in posamezno. V ekipnem tekmovalju so prvo mesto dosegli odlični slovaški kegljači iz Bratislave, ekipa Kopra v sestavi Furlan, Perovič in Saje se je uvrstila na 22. mesto. Tekmovalo je 25 ekip. V tekmovalju posameznikov so bili v konkurenci 41 tekmovalcev najboljši Čehi, Nemci in Madžari. V kategoriji slepih sta bila Perovič in Furlan zasedla 5. in 6., Saje pa je zasedel 25. mesto.

Kljub razmeroma slabemu uspehu na Slovaškem, bodo kegljači nadaljevali s treninami in poskušali izboljšati rezultate na enem izmed tekmovalj v prihodnosti.

Dimitrij Grlj

Nagradno glasovanje za najboljše bistriške športnike

Venus trade
• proizvodnja embalaže
• gostinstvo
tel.: 061/793-882
fax: 061/793-959

GLASOVNICA za mesec januar

Naj športnik: _____

Naj športnica: _____

Naj klub: _____

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošljite na naslov:

Naš borjač, Levstikova 12, p.p. 60, 6250 Ilirska Bistrica

Naš borjač v sodelovanju z Radiom 94 in njegovo oddajo »Gol - nogomet na R 94« v letošnjem letu izbira najboljšega športnika, športnico in ekipo v letu 1998.

Izbor bo potekal na ta način, da bomo v Našem borjaču vsakokrat objavili glasovnico, s katero boste lahko glasovali za najboljše športnike iz ilirskobistriške občine. Glasovnica bo sicer namenjena tekočemu mesecu, na koncu leta pa bomo glasove vseh mesecev sešteli. Mesečni izbor športnika je namenjen popestritvi glasovanja in nagrajevanju izžrebanega glasovalca, saj se bo lahko slišal tudi v oddaji »Gol - nogomet na R 94«, ki je na sporedu vsak ponedeljek ob 18. uri na valovih Radia 94.

Na koncu leta bomo v sodelovanju s športnimi novinarji iz občine Ilirska Bistrica in na osnovi glasovanja pripravili zaključno prireditev s podelitvijo naslova najboljšega športnika, športnice in kluba leta 1998 v občini Ilirska Bistrica.

Sodelujte v nagradni igri in s svojim glasom izberite najboljše športnike, mi pa vas bomo, če boste izžrebani seveda, za sodelovanje tudi nagradili.

Pregled športnih uspehov v lanskem letu

1 Čeprav smo že dodobra zakorakali v leto 1998, se še vedno spominjamo lepših trenutkov lanskega leta. Zagotovo jih je ostalo nekaj, s katerimi se ob taki ali drugačni priložnosti pohvalimo in si jih zaželimo še več. To gotovo velja tudi za športne dosežke - ti se ne pozabijo tako hitro kot porazi in če ne gre drugače, se jih spominjamo vsaj ob koncu leta, ko delamo takšno ali drugačno inventuro doseženega.

Namen tega pregleda je prav to - da ugotovimo, kaj so dosegli bistrski športniki v preteklem letu na tekmovalnem in organizacijskem področju. Ne smemo namreč pozabiti, da je bilo leto 1996 označeno kot leto

nje v enem od največjih bistrskih klubov - NK Ilirska Bistrica -, ki se prav v teh dneh sooča z veliko krizo delovanja. SZ zagotavlja za nogomet razmeroma majhno finančno pomoč, pa še ta gre v celoti za mlajše selekcije, ki so z reorganizacijo v Nogometno šolo Bistrce kvaliteten razrešile problem delovanja. Večji problem je članska ekipa, saj bi njeno stanje lahko opisali kot bankrot. Vodstvo kluba očitno ne zmore najti moči in volje za razrešitev pereče situacije, kar najverjetneje ne bo uspelo niti novemu vodstvu. Ob vsem naštetem pa je zanimivo to, da so se Bistrčani prav v lanskem letu prebili do osmine finala slovenskega pokala (žal so potem skoraj sramotno izpadli z Leskami) in si zagotovili obstanek v tretji ligi ter deseto mesto po končanem jesenskem delu. Vendar - tretjeligaški status bo po trenutni situaciji v klubu zelo težko obdržati, kaj bi za bistrski nogomet in obetajoče mlajše selekcije pomenil izpad, pa se ver-

Andraž Lipolt

jetno tisti, ki vodijo NK Ilirska Bistrica premalo zavedajo. Ko smo že pri nogometu, moramo zagotovo omeniti še vrnitev podgrajske Plame na primorsko nogometno prizorišče, posebej zato, ker je uspela urediti odlično nogometno igrišče, ki sodi med boljše športne objekte na našem koncu.

Povsem drugače je v drugem bistrškem tretjeligašu, saj so dobre igre KK Plama-pur jeseni privabile veliko ljubiteljev košarke v Športno dvorano OŠ A. Žnidaršiča. Vodstvo kluba je ekipo s pametno kadrovske politiko že podeliti razdelilo na dva dela: iz enega je formiralo mladinsko, iz drugega pa močno člansko vrsto, za katero so zaigrali trener Mitja Muha, sijajni organizator igre Bojan Jović in center Boštjan Race. KK Plama-pur je trenutno na drugem mestu zahodne skupine tretje košarske lige in se kot edini ponaša z zmago proti favoritu prvenstva, ekipi Koper mladi. Pomembno je tudi to, da so v klubu pričeli s košarkarsko šolo, ki združuje veliko število mladih, saj se zavedajo, da je edino delo z nadobudneži prava pot za pridobi-

Z nekaj odmevnimi uspehi, zlasti v posamičnih športnih disciplinah - recimo z bronasto medaljo Andraža Lipolta, ki jo je osvojil na sredozemskih igrah, pa naslovom evropske mladinske ekipe prvakinje v lokostrelstvu Maje Štefancić, odličnih uvrstitev njene starejše kolegice Dolores Čekada in vedno dobrih karateistk Marjanice Šajn in Špele Muha, so Bistrčani dosegli več, kot se je v začetku leta pričakovalo.

Prav je, da se pregleda lotimo prav na vrhu športne piramide - pri Športni zvezi Ilirska Bistrica. Zanimivo je, da velika večina omenjenih v tem pregledu ni zadovoljna z delovanjem krovne organizacije, čeprav se trudi ugoditi vsem klubom, ki se ukvarjajo z najrazličnejšimi športnimi panogami. Eden največjih očitkov pri delovanju SZ je predvsem ta, da se noče ali ne zna prilagoditi novim razmeram, ki so nastale na športnem področju in da je preveč potratna. Sekretar SZ Il. Bistrica Zdravko Debevc seveda ni takšnega mnenja, saj trdi, da je SZ poskušala čim bolj racionalno razdeliti sredstva za šport, čeprav je res, da je sredstev vedno manj, klubov pa vedno več in da se na račun vzdrževanja športnih objektov uporablja denar za dejavnosti klubov, kar je verjetno eden večjih razlogov nezadovoljstva klubov s SZ. Tudi pripravljene spremembe Zakona o športu, ki so se v parlamentarni obravnavi, se po mnenju sekretarja že izvajajo v programih SZ, zato zagovarja postopno pripravo vizije oziroma nove organiziranosti športa v občini, če se bo pokazalo, da obstoječa SZ ne bi mogla zadovoljevati potreb. Kratko povedano - financiranje športa bo vsaj še v letu 1998 potekalo na star način.

Zanimivo je še eno mnenje Zdravka Debevc, in sicer to, da je najbolj ogroženo delovanje klubov v kolektivnih športih, saj zahteva največ dela in vložnih finančnih sredstev. Prav slednje je tudi razlog za sta-

so s sezono zadovoljni: Špela Muha in Marjanica Šajn sta spet v vrhu, saj sta dosegli lepe uspehe na domačih in mednarodnih tekmovanjih, ponovno pa se prebujata tudi moška ekipa v katah (Derajič, Kablar, Tijan), ki je poleg tretjega mesta na mladinskem državnem prvenstvu osvojila še drugo mesto na članskem državnem prvenstvu. Trener Stojan Šestan je ob uspehih poudaril, da je izredno zadovoljen z najmlajšimi tekmovalci, tako v Ilirski Bistrici kot tudi v Sežani in Divači, kjer ima KK Samurai svoje podružnice. Na vprašanje, kaj pričakuje od nove sezone, je odgovoril, da predvsem redno delo v vseh skupinah, sodelovanje na tekmovanjih in doseganje čim boljših rezultatov. Upa, da bo leto 1998 v vseh pogledih boljše, predvsem zaradi tega, ker ne bodo več obremenjeni z odnosi s SZ Ilirska Bistrica.

Dolores Čekada

teve stare slave. Na ta račun so privabili v klub precej starih košarkarjev, s tem pa tudi sponzorje, ki jim na primeren način omogočajo normalno delo.

Že na začetku pregleda smo omenili, da so nekateri bistrski športniki dosegli nekaj izjemnih dosežkov. Prav je, da na prvo mesto postavimo lani najboljšega bistrškega športnika, strelca na glinaste golobe **Andraža Lipolta**, ki je osvojil prvo medaljo na velikih tekmovanjih, kar pa ni edini njegov uspeh. Poleg naslova državnega prvaka in najboljšega slovenskega trap strelca, je Andraž Lipolt dosegel še prvo slovensko zmago v trapu na mednarodnem prvenstvu Slovaške, osmo mesto na evropskem in trinajsto mesto na svetovnem prvenstvu. Perspektive: če bo ohranil lansko formo, bo skoraj zagotovo dosegel še normo za uvrstitev na olimpijske igre, kar si je zastavil kot prvi cilj nove sezone; to bi pomenilo, da bomo Bistrčani zastopani v Sydneyu 2000. Če ob tem omenim tudi lep uspeh mlade ekipe domačih strelcev na glinaste golobe, ki je v pokalu in državnem prvenstvu osvojila tretje mesto, da je **Sandi Rolih** dosegel šesto mesto v članski konkurenci in **Gorazd Slemenšek** zmagal v pokalu ter osvojil drugo mesto na državnem prvenstvu, je jasno, da je Trap klub Ilirska Bistrica eden boljših slovenskih klubov. Njegovi temelji so predvsem mladost tekmovalcev, kar zagotavlja kontinuiteto uspehov.

Tako kontinuiteto uspehov vedno pričakujemo tudi od Karate kluba Samurai Ilirska Bistrica, čeprav je lani rezultatsko malce padel, saj je v konkurenci 68 slovenskih klubov osvojil peto mesto. Kljub vsemu pa

Maja Štefancić

Konec prihodnjic
Aleš Zidar

Konec šole v naravi

V ponedeljek, 26. januarja zvečer so se vrnili domov tudi učenci 3. izmene zimske šole v naravi, ki je opravila vadbo smučanja na smučiščih Črna vrha nad Cerknim, kjer je bilo zadnji dan prekrasno vreme. Še posebej so uživali smučarji začetniki, ki so osvojili osnovne smučarske veščine. Marsikdo bi rad ostal še kakšen dan.

Letošnja »čudna« zima in skoraj nemoogoče vremenske razmere, ki so se spreminjale iz dneva v dan, iz ene skrajnosti v drugo - po megli je posijalo sonce, namesto pričakovanih snežnih padavin je začelo deževati, po viharne severnem vetru (20 m/s) je sledilo sončno, a izredno mrzlo vreme s temperaturo -11°C - niso mogle preprečiti uresničitve zastavljenega programa. To potrjujejo tudi številke, saj so se na koncu od začetnih 15-20% smučarjev skoraj vsi ostali učenci naučili vsaj pluznega smučanja in uporabljati vlečnico. Od 181 petošolcev vseh osnovnih šol iz občine Ilirska Bistrica se je programa udeležilo 162 učencev in učenek ali 86%, kar je več kot prejšnja leta.

Stroške smučanja in bivanja v hotelu (25.000 tolarjev) so pokrili otroci oziroma starši, občina pa je iz proračuna za šolski program prispevala denar za večji del organizacije (stroški za spremstva razrednikov in vaditeljev smučanja, prevozi, zavarovanje udeležencev...) ali okoli 10.000 tolarjev na učenca. Programa ne bi bilo mogoče izpeljati, če ne bi imeli smučarske opreme, ki je bila obnovlje-

na v zadnjih letih, saj si jo je izposodilo (1.000 SIT za šest dni) najmanj dve tretjini otrok.

Organizatorji, osnovne šole in Športna zveza Ilirska Bistrica, bodo po zaključku programa pripravili še konkretna poročila pred njimi pa so že priprave na poletno šolo v naravi za 4. razrede, ki bo za večino šol v Fiesi. V Terme Čatež bodo odšli le učenci OŠ Rudolfa Ukoviča iz Podgrada.

Z. D.

NAGRADNA KRIZANKA št. 5

VODORAVNO: 1. inženir geodezije, zemljemerec, 7. skupina oseb, ki koga varuje, 13. roman francoskega pisatelja Clauda Aneata, 14. mesto pri Rimu, 15. organsko večanje, 16. vrču podobna posoda, 18. okrajšano ime Edward, 19. stari Slovani, 20. češki skladatelj, violinist in glasbeni pedagog (Josef, 1874-1935), 21. grobo orientalsko sukno, 22. za pol tona nižan ton G, 23. reka v Angliji, 24. film Boža Šprajca, 25. potomec Nizozemcev v JAR, 26. Jakobov sin, po katerem je imenovan izraelski rod, 27. pergamski kralj, 29. gora v Švici, 30. italijanska pisateljica (Matilda, 1856-1927), 32. teža embalaže, 33. krvoločna zver iz rodu mačk, 35. svilen, kovinska ali plastična nit pri nekaterih glasbilih, 37. prevodnik za sprejemanje in oddajanje elektromagnetnih valov, 38. madžarsko moško ime.

NAVPIČNO: 1. urna, 2. opica z Bornea, 3. lahka, hrupava, svetlikajoča se tkanina iz bombaža in volne, 4. izdaja knjige, 5. veznik, 6. otok v Kvarnerju, 7. medicinski izraz za vrečo, 8. pritisk, 9. zorana zemlja, 10. arabski žrebec, 11. prostor za vzrejo žrebcev, 12. Verdijeva opera, 17. slovenski elektronik (Mario, 1880-1958), 21. francoski pesnik, esejist in teoretik (Antonin, 1869-1948), 23. italijanski slikar, ustanovitelj fu-

turizma (Carlo, 1881-1966), 24. Katarina, 25. plovka na vodi, 26. ameriški filmski zvezdnik (James, 1931-1955), 28. estonski politik (Mart), 30. francoski pisatelj (Eugene, 1804-1857), 31. čebeli podobna žuželka, 34. inicialki ameriške sprinterke Torrence, 36. tega leta (kratica). *Dimitrij Gri*

REŠITEV nagradne križanke št. 4

Vodoravno: 1. pravilnik, 10. ostavka, 17. Repentabor, 19. alkoholi, 20. Vanga, 21. miom, 22. skalp, 23. ded, 24. aloa, 25. rez, 26. aktiva, 28. Inka, 29. KE, 30. piča, 31. Nair, 32. Darja, 34. Capote, 37. tlak, 39. Raa, 40. Kar, 41. kmet, 45. Alenka, 48. Moste, 50. Ogen, 52. Klis, 53. LO, 55. part, 56. rolada, 58. Rom, 59. vrat, 61. LSD, 62. Galen, 63. okop, 65. arena, 66. alegorija, 68. superlativ, 70. tornado, 71. partizana. **Navpično:** 6. LT (Lana Turner), 67. GN (Gaprindašvili Nona).

REŠITEV nagradne križanke št. 5 pošljite na naslov *Naš borjač*, D 2 d.o.o., p.p. 60, 6250 Ilirska Bistrica, do 10. februarja 1998, s pripisom *križanka*. Veliko sreče pri žrebu.

NAGRADE: 1. knjiga *Stare slovenske je-dil*, 2. tri knjige iz zbirke *Vprašajte Isaaca Asimova*, 3. dve knjigi iz iste zbirke.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13						14					
15					16	17				18	
19						20			21		
	22				23			24			
25				26				27			28
29			30				31		32		
33		34					35	36			
37							38				

I N B L U E

👍 - d i s c o t h e q u e

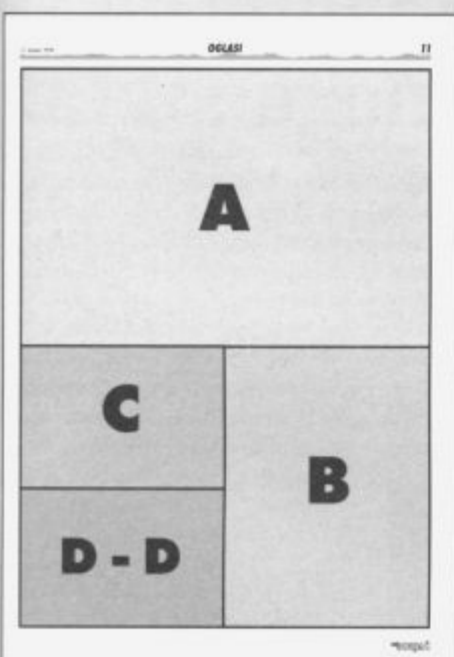

Hrušica 100, PODGRAD, tel./fax: 067 85 259

PRIČAKUJEMO VAS

ponedeljek: zaprto
 torek: 14.00 - 24.00
 sreda: 14.00 - 24.00
 četrtek: 14.00 - 24.00
 petek: 14.00 - 04.00
 sobota: 14.00 - 04.00
 nedelja: 14.00 - 24.00

CENIK OGLASOV

NAŠ BORJAČ

<i>šestnajstina strani (D)</i>	ena barva	4. 000 SIT
	dve barvi	5. 000 SIT
	štiri barve	7. 500 SIT
<i>osmina strani (C)</i>	ena barva	7. 000 SIT
	dve barvi	8. 500 SIT
	štiri barve	14. 000 SIT
<i>četrtina strani (B)</i>	ena barva	13. 000 SIT
	dve barvi	15. 000 SIT
	štiri barve	25. 000 SIT
<i>polovica strani (A)</i>	ena barva	25. 000 SIT
	dve barvi	28. 000 SIT
	štiri barve	45. 000 SIT
<i>cela stran</i>	ena barva	45. 000 SIT
	dve barvi	50. 000 SIT
	štiri barve	80. 000 SIT

Cena oglasov na levi ali desni strani glave časopisa je 20. 000 SIT.

Cena oglasov na prvi strani je višja za 50%, na zadnji strani pa za 25%.

Za večkratno oglaševanje nudimo popust.

Pooblaščeni
 servis
 vozil

FIAT

**Avtomehanika
 LAZAR**

Bač 1c, 6253 Knežak
 Tel./Fax: 067 84 018

Kitare so orale po Brkinih

V brkinski prestolnici, na Pregarjah, so svoje instrumente in grla mučili koprski Zmelkoov. Tisto soboto, 24. januarja, je bila na našem koncu pestra izbira glasbeno-alkoholnih dogodkov. Ljudski glas je pozneje sporočil, da so bili vsi lepo obiskani.

Dvorana na Pregarjah, sicer last Krajevne skupnosti Pregarje, je s koncem lanskega leta oživela. V njem so jo vzeli fantje iz ansambla Casablanca in pripravili že nekaj dobro obiskanih prireditev z živo glasbo in hišnim DJ-jem Luckyjem. Dober glas je se gel tudi v sosednje pokrajine, saj je bilo ob dvorani videti tudi PO targe.

Po preboju skozi »nujno zlo« vstopnine, pride človek do prvega pijačotočilnega objekta e.g. šanka, okoli katerega se dogajajo mize s svojimi štirinožnimi prijatelji stoli. V dvorani sami se en pijačotočilni objekt s subjekti na obeh straneh, plus večnamenski prostor, ki ga nekateri uporabljajo za plešišče, drugi pa za postajališče. Ter seveda redek izum v dvoranih na Bistriškem - WC.

Zmelkoov so začeli igrati kmalu po prihodu gospe nedelje. Za vse tiste nevedne naj povemo, da vokalno-instrumentalna skupina Zmelkoov igra humoristično različico rocka, od ekozavednih, kjer *sovražijo herbicide*, preko nežno alegoričnih pozdravov naši matični zvezdi (*čau sonček*), do eksistencialno poglobljenih (*problemi so, problemi bojo, klinc jih gleda*) in seveda himničnih (*več kot spijemo boljši smo in lepše zgle-*

damo). Doslej so izdali tlačenko, zgoščenko in kompaktni disk. Kompaktnemu disku je bilo ime »Kdo se je zbral?«, zgoščenki »Čiko, Pajo in Pako«, tlačenka pa naj bi se odzivala na ime »Srebrna«. Žal je poslednja informacija prišla iz zelo nezane-

sljivega vira, od samega benda, ki je vašega novinarja »ošpotal« z imenom neke obskurne slovenske estradne zvezde in ga prikrajšal za najboljši intervju, odkar so Beatle v Ameriki vprašali, kdaj se bodo ostrigli.

Bila je zabava. V srcu Brkinov, med griči s čjispami, kjer se sončni žarki igrajo na kmetijski mehanizaciji, razstavljeni na borjačih. Iz vseh grl najmanj desetisočglave množice se je slišalo le: Zmelkoovooooow! Pa četudi nihče ne ve, kaj za božjo voljo ta beseda pomeni. D. U.

ENA DVA, DO NEBA...

»Biuci, bauci, ocvirki ko pauci«

Zimski čas je med drugim tudi čas kolin, velikega »domačega praznika«. Za vsako kmečko domačijo je to pomemben dan. Prinaša precej priprav in dela, vendar pa pomeni tudi nekakšno olajšanje, ker gospodinjci nekaj časa ne bo več potrebno skrbeti za krmljenje prašičev.

Nekoč je bila navada, da je klal hišni gospodar, pozneje so zaprosili tudi soseda ali »mesarja«. Povabiti je bilo treba še več držačev, ki vabila niso smeli zavrniti, saj bi s tem užalili domače in zmanjšali pomen »največjega domačega praznika« v letu.

Ves dan je bilo za vse dovolj dela. Naj se spomnimo samo na nekoč zamudno izdelavo klobas, ko so ročno nasekljane koščke

mesa tlačili v čreva skozi koščen rožič. Proti večeru je prišlo na vrsto tudi rezanje in cvrtje špeha, pri katerem kot »stranski« proizvod ostanejo slastni ocvirki. Na to dobroto so bili povabljeni tudi sosedi in sorodniki, nekdanj pa ni smel manjkati niti župan. Neredko so se hiši v mraku približali tudi nepovabljeni gostje - otroci iz sosesčine. Skriti blizu hišnega okna so s spremenje-

nim glasom glasno prosili ocvirkov. Domača gospodinja je nato stopila iz hiše in jim natresla ocvirkov kar v roke.

Običaj, ki je bil nekdanj znan po vseh naših vaseh, se je - tako kaže - najdlje ohranil v Šembijah, Knežaku, na Baču in v Koritnicah, kjer so mu rekli »baucanje«, ter v Novokračinah, Sušaku in Novi vasi, kjer so mu rekli »hučanje«. Sicer pa je bila podobna navada znana pri vseh evropskih narodih, le da so bili prišleki običajno našemljeni in so imeli posebno palico - »podaljšano roko«, na katero so jim navesili mesnih dobrot.

Prva poročila o tem prastarem običaju na Slovenskem segajo v sredo prejšnjega stoletja, ko so Novice poročale o »smešni« navadi, da kranjski otroci pred hišo, v kateri imajo kolone, prosijo klobas. Za to navado poročevalec navaja izraz »bobljanje«. Pozneje poročila usahnejo, tako kot je verjetno usahnil tudi običaj, ki se je ohranil skoraj do današnjih dni samo še v naših krajih.

Za raziskovalce ljudskega življenja je običaj posebej zanimiv zato, ker otroci izgovarjajo besedilo skriti v temi in s spremenjenim glasom. Tudi to predstavlja šemljenje, ki ga stroka imenuje »akustična maska«.

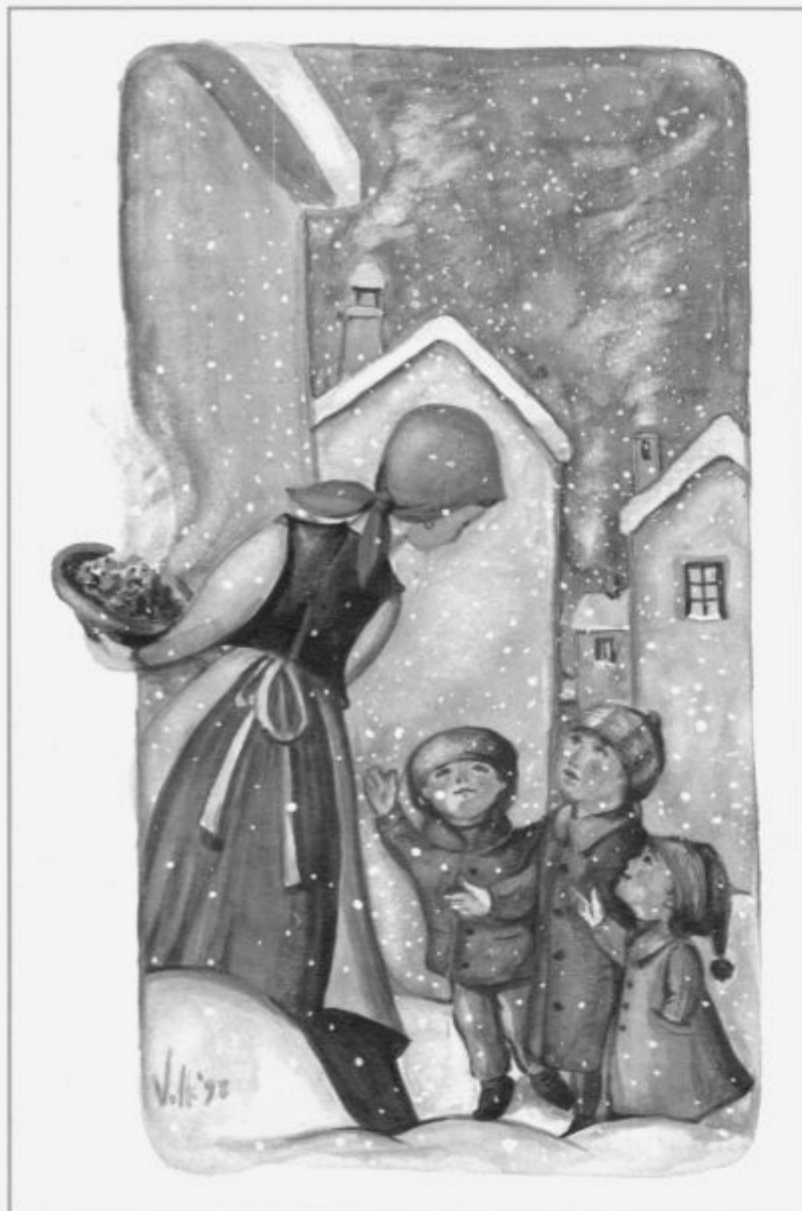
Naj na koncu zapišem še dve pesmici: prvo iz Zgornje Pivke in drugo iz Novokračin, ki jo je povedala Mimica Primc iz Ilirske Bistrice, rojena v Novokračinah.

*Biuci, bauci, ocvirki ku pauci.
Dejte mi dva, mi vonja!
Dejte mi tri, mi diši!
Dejte mi štiri,
da se svinja u kuotli ne razčepiri!
Dejte mi jih pj't,
bom pršu h leti spj't!
Dejte mi jih uos'm,
vos lepu pruos'm!
Dejte mi jih stu,
bom šou prj'c domu!*

*Huč, huč, huč,
dejte ena dva,
da se vam vaš Ivanček* ne pcurá!
Huč, huč, huč,
dejte ene štiri,
da se vam vaša krava ne razčepiri!*

* Tako imenujejo najmlajšega otroka v družini

Zapisal in ilustriral: Romeo Volk

Diskretni šarm Radia 94

Poslušalci postojnskega Radia 94, ki je slišen na območju šestih občin, so tudi lani izbirali osebnost leta. Poleg osrednje so izbrali še osebnosti leta 1997 na Ilirskobistriškem in Cerkniškem ter zbirali denar za nakup medicinskega aparata, s katerim bo Bolnišnica za ženske bolezni in porodništvo Postojna lahko bolj učinkovito kot doslej pomagala svojim pacientkam.

Jamska restavracija je bila 17. januarja, skoraj premajhna za vse povabljene goste od blizu in daleč, med katerimi so bili tudi predsednik države Milan Kučan s soprogo, štirje sedanji (Božo Grafenauer, Pavle Gantar, Marjan Jereb, Marjan Senjur) in dva bivša ministra (Jelko Kacin, Zoran Thaler), več poslancev državnega zbora, župani petih občin, znani gospodarstveniki in mnogi drugi.

Poslušalci Radia 94 so za osebnost leta 1997 izbrali 32-letnega duhovnika in umetniškega fotografa Zorka Bajca, ki si je v štirih letih, kolikor živi in dela v Postojni, že pridobil simpatije velikega števila ljudi. Žal

je bil odsoten. Osebnost preteklega leta na Ilirskobistriškem je Vojko Čeligoj, na Cerkniškem Valentin Schein, župan občine Cerknica in ravnatelj Notranjskega muzeja Postojna, za najbolj priljubljeno osebnost slovenske politike pa je bil proglašen Milan Kučan.

Radio 94 ima posluh tudi za dobrodelne akcije, saj je konec lanskega leta zbiral denar za nakup EKG monitorja, posebnega aparata, ki ga bodo v postojnski bolnišnici uporabljali pri operacijah in negi pacientk. Podjetja in posamezniki so prispevali tri milijone tolarjev, kar bo dovolj tudi za nakup dodatne medicinske opreme.

Dr. Aleksandru Merlu (na desni), direktorju postojnske bolnišnice, sta predstavnik Kluba študentov občin Postojna in Pivka podarila kamnito skulpturo, imenovano »Windischgratzov oné«.

Na poljih nekoristnega sveta!

Viki Grošelj je eden izmed najboljših in najbolj znanih slovenskih alpinistov, saj ima za seboj več kot dvajset let plezanja na najvišje gore sveta. Svoje vtise in fotografije z odprav je v Ilirsko Bistrico prvič prinesel v drugi polovici sedemdesetih let, po vzponu na Makalu, svoj prvi osemtisočak, potem še dvakrat, četrtrič pa je bil v mestu pod Snežnikom v četrtek, 22. januarja. Viki Grošelj je eden izmed tistih alpinistov, ki rad poprime za pero in si sproti zapisuje vse: od priprav in odhoda do vzpona in vrnitve. Osem knjig ima za sabo. V Domu na Vidmu je predstavil zadnjo - »Antarktika: južno od vsega«.

Viki Grošelj se je v dobrih dvajsetih letih povzpeli na najvišji vrh, 5140 metrov visoki Mount Vinson, in prvič stopili na mnoge gore, ki jih doslej še ni tlačila človeška noga.

so se povzpeli na njen najvišji vrh, 5140 metrov visoki Mount Vinson, in prvič stopili na mnoge gore, ki jih doslej še ni tlačila človeška noga.

Za opise gora in pokrajine na Antarktiki, je dejal, človek pogosto ne najde ustreznih besed, »prav božansko je vse skupaj«. Čeprav je dostopna le po morju in po zraku, bo delček celine, ki je »nagubana v gore, zglajena v nižine, vsa prebičana od vetrov in izklesana kot ledena skulptura« tudi po njegovi zaslugi ostal v spominu vseh tistih, ki smo bili v Domu na Vidmu. Ostali lahko vzamete v roke knjigo. Ne bo vam žal.

